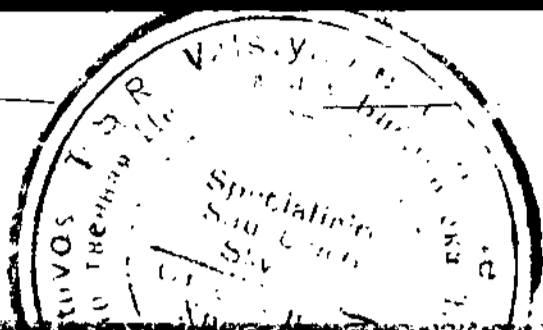

KARYS

Kaina 30 ct.

Nr. 28

LIKIMO RANKA
„KARDO“ klizė Varankos pieš.

Politikos apžvalga

LENKŲ UŽSIENIŲ REIKALŲ MINISTERIO BECKO KELIONĖ Į BERLYNĄ

Šiomis dienomis lenkų užsienių reikalų ministeris pulk. Beckas lankėsi Berlyne ir tarėsi su vokiečių vyriausybe apie užsienių politiką. Šiuo Becko vizitu, visas politinis pasaulis susidomėjo. Mat, Lenkija dar visiškai nenutraukė santykių su Prancūzija ir ligi šiai dienai ji svyruoja tarp vokiečių ir prancūzų, nežinodama prie ko prisiglausti. Dėl to dalyko ir pačioj Lenkijoj kyla kivirčių. Tačiau ir dabartinis vizitas to dalyko neišsprendė.

Dėl bendradarbiavimo Baltijos jūroje Beckas su vokiečiais susitarė. Šis laivynų bendradarbiavimas užsienių spaudos žiniomis esąs nukreiptas prieš Sovietų Rusiją. Be to, vokiečiai ragino Becką išstoti iš Tautų Sąjungos. Mat, vokiečiai yra nusistatę su Italija susitarti ir ją paraginti išstoti iš Tautų Sąjungos.

Tačiau dėl vieno dalyko Beckas su vokiečiais nesusitarė. Vokiečiai reikalavo, kad Lenkija galutinai nutrauktų savo sąjungą su prancūzais. Tai atrodė Beckui per sunku, ir jis sugrįžo į Varšuvą nusivylęs.

Europos spauda nurodo, kad lenkų - vokiečių bendravimas gali būti pavojingas kai kurioms tautoms, ir tos tautos turi sukaupti visas jėgas savo teisėms apginti, nors ir taikos metu.

VOKIEČIŲ PRASIMANYMAI APIE BALTIJOS VALSTYBES

Dėl sovietų-prancūzų ir sovietų-čekoslovakų susitarimų vokiečių spauda tiesiog iš kailio nerisi. Ji kuria, pasakas apie komunizmo pavojų Vakarų Europai, kuris ateinąs per Baltijos valstybes. Šios pasakos turi tikslą parodyti visam pasauliui, kad sovietai per Baltijos valstybės skleidžia Europoje komunizmą. Europos spauda nurodo, kad tai yra didžiausia nesąmonė. Kas pažįsta Baltijos valstybių vidaus santvarką, tas supras, kiek toli jos yra nuo komunizmo. Jeigu sovietai yra geriuose santykiuose su Baltijos valstybėmis, tai tiktai dėl užsienių politikos sumėtimų. Sovietai, pasak Europos spaudos, gerai supranta, kad Baltijos valstybėms gresia pavojus nuo vokiečių ir lenkų imperializmo, o šis pavojus gresia ir jiems, todėl jie ir padeda Baltijos valstybėms atsispirti prieš vokiečių ir lenkų siekimus.

LIETUVIŲ, LATVIŲ IR ESTŲ SUSIARTINIMO MANIFESTACIJA

Paskutiniomis birželio dienomis Rygoje įvyko lietuvių, latvių ir estų susiartinimo kongresas. Kongresas praėjo nuširdžiai ir vieningai. Buvo išklaustyti pranešimai apie Baltijos valstybių politines problemas (prof. Roemeris), apie Baltijos valstybių švietimo ir kultūrinį bendradarbiavimą (Rygos universiteto rektorius), apie Baltijos santarvę (estų prof. Piip). Spauda nurodo, kad šis kongresas turi ir didelės politinės reikšmės, nes jis manifestavo visam pasauliui trijų Baltijos valstybių vieningumą ir solidarumą.

VOKIEČIAI NORI SUARDYTI BALTIJOS VALSTYBIŲ SOLIDARUMĄ IR VIENINGUMĄ

Dėl įvykusio Rygoje, lietuvių-latvių-estų susiartinimo kongreso vokiečių spauda stenėgiasi suardyti lietuvių-latvių ir estų solidarumą. Vokiečių laikraščiai rašo, kad Lietuva turi sunkumų dėl Klaipėdos ir Vilniaus ir kitoms Baltijos valstybėms neverta išivelti į šiuos painius reikalus. Toliau vokiečių laikraščiai mėgina įtikinti, kad Baltijos valstybėms negresia joks pavojus nei iš sovietų pusės, nes su jais turi nepuolimo sutartis, nei iš vokiečių pusės ir todėl jų bendravimas nevaisingas. Kiti vokiečių laikraščiai mėgina įrodyti, kad Estija eina savo politikos keliu ir kaip tik draugauja su lenkais, taip, kad Baltijos sąjunga yra tik fikcija. Tai visa rašoma vienu tikslu: drumsti Baltijos santarvės solidarumą. Tačiau šis tikslas yra visai aiškus, ir niekas rimtai nežiūri į tokios rūšies vokiečių straipsnius ir kalbas.

TAUTŲ SĄJUNGOS LIKIMAS PAREINA NUO ITALŲ - ABISINIEČIŲ KONFLIKTO

Anglijos spauda nurodo, kad dėl italų - abisiniečių konflikto pradėjo svyruoti Tautų Sąjungos pamatai. Jeigu kiltų atviras konfliktas tarp italų ir abisiniečių Afrikoj, tai tuomet Tautų Sąjunga visiškai nustotų savo autoriteto ir jos egzistavimas pasirodytų beprasmiškas. Todėl, pasak anglų spaudos, Anglija ir Prancūzija, kurios yra Tautų Sąjungos šalininkės ir kurios mano, kad nėra saugumo už Tautų Sąjungos ribų, turi stengtis, kad italų - abisiniečių ginčas neprieitų prie karo.

RUSIJOS IR BALTIJOS VALSTYBIŲ SAUGUMO KLAUSIMAS

Anglijos laikraštis Times rašo, kad saugumui patikrinti kiekviena valstybė turi sudaryti sutartį su kaimyninėmis valstybėmis dėl tų ginklų rūšių, kurios tą valstybę domina. Angliją labiausiai domina laivynas, tai ji susitarė su vokiečiais dėl laivyno. Prancūziją labiausiai domina sausumos kariuomenė, tai ji gal susitarti su vokiečiais dėl sausumos kariuomenės apribavimo.

LENKAI DIDINA KARO LAIVYNĄ

Užsienio spaudos žiniomis lenkai yra numatę statydintis naujų karo laivų: 2 naikintuvus, 1 minininką, 4 tralerius ir kelis mažus laivus Pinsko flotilijai. Dėl naikintuvų statybos tariamasi su švedų laivų dirbtuvėmis. Šių laivų didumas — 1000 t, greitumas — 35 mazgai, ginklavimas — trys 12 cm. patrankos ir 6 torpediniai aparatai. Minininkas jau užsakytas Prancūzijoje. Jo didumas 2000 t, greitumas — 20 mazgų, ginklavimas — šešios 12 cm patrankos ir 200 minų. Tralerius ir Pinsko flotilijos laivus stato pačių lenkų dirbtuvės Gdineje.

NAUJA CHEMINĖ MEDŽIAGA

Amerikos spaudos žiniomis J.A.V. chemijos draugijos susirinkime buvo skaitomas pranešimas apie naują cheminę medžiagą, kur tinka karui ir kuri panaši į iveritą, tačiau jos vartojimas paprastesnis.

NAIKINTUVAS SU 2 PATRANKOMIS

Užsienio spaudos žiniomis prancūzų dvivietis naikintuvas „Miro—180C—2“ yra ginkluotas dviem 20 mm patrankomis ir dviem kulkosvaidžiais. Abu kulkosvaidžiai stovi sparnuose. Viena patranka yra variklyje, o antra — žvalgo vietoje. Šis lėktuvas 5000 m aukštyje pasiekia 380 m per val. Jis gali veikti iki 950 km.

MECHANIZUOTASIS RAITININKŲ PULKAS

Prieš tris metus Amerikos J. V. karo ministerija nusprendė mechanizuoti vieną raitininkų pulką. Pirmiausia buvo tinkamai parengtas kadras ir suriktos visos naujausios techniškosios priemonės. Tik dabar jau pulkas galutinai mechanizuotas.

Pulko branduolys — kautynių divizionas. Jis ginkluotas lengvaisiais tankais. Iš viso yra 27 tankai. Apsaugos divizionas, kurio uždavinys — saugoti ir žvalgyti, turi 17 šarvuotų automobilių. Kiekviename tanke ir automobilyje yra po 3 kulkosvaidžius. Pulko kulkosvaidžių dalinys iš tikrųjų yra pėstininkų dalinys, nes kulkosvaidžiai ir kulkosvaidininkai vežami automobiliuose, o kautynėse veikia kaip pėstininkai. Jiems vežti yra 18 automobilių. Štabo kuopa priklauso pulko vado. Joje yra tiekimo būrys, transportas ir taisymo dirbtuvės. Iš viso pulke yra 189 įvairios mašinos ir apie 200 kulkosvaidžių; tame skaičiuje yra apie 50 didžiojo kalibro kulkosvaidžių.

Laidėla Kar. Štabo Sp. ir Švt. Skyrius

Redaktorius mjr. Balčiūnas

SKELBIMŲ KAINA pagal susitarimą. Adresas: Kaunas, Nepriklausomybės aikštė, „Karys“. Telef.: per Kar. Štabą 56 nr. **KAINA:** visiems metams 8 lt., 6 mėn. 4 lt., 3 mėn. 2 lt., 1 mėn. 1 lt. Užsieny, be Vokietijos, Latvijos ir Estijos, dvigubai.

Kovoje dėl erdvės

Senovės graikai turėjo padavimą apie pirmuosius lakūnus Dėdalą ir Ikarą. Šį padavimą labai gražiai išlėmė atpasakojo garsusis senovės romėnų poetas Ovidius Nazonas savo „Metamorfozų“ VIII knygoje.

Graikų architektas (vyriausiasis statytojas) Dėdalas (Daidalos) buvo pakviestas į Krito salą statyti karaliaus rūmų, vadinamųjų Labirintu. Tuos rūmus jis pastatė ir norėjo grįžti į savo tėvynę, bet karalius jo neišleido. Tačiau Dėdalas, tėvynės meilės vedamas, pasiryžo drauge su savo sūnumi, jaunuoliu Ikaru, lėkte parlėkti, nes kito būdo pabėgti nebuvo. Jie ėmė rinkti paukščių plunksnas. Iš surinktųjų plunksnų pasidirbo tokius sparnus kaip paukščių, juos prisitaisė prie rankų ir išlėkė. Ikaras norėdamas iš arčiau pasižiūrėti į saulę, pakilo prie saulės. Bet vaškas, kuriuo buvo sulipdyti sparnai, sutirpo, plunksnos iš sparnų išbyrėjo, Ikaras įkrito į jūrą ir nuskendo.

Po tos legendarinės gadynės daug buvo žmonių, kurie svajojo apie dangaus erdvę, norėjo pakilti ir la-

kioti kaip paukščiai. Tačiau jų pastangos nedavė laukiamų vaisių. Tik XX amžiaus pradžioje amerikiečiai Orvil ir Vilburg Wright'ai išrado dabartinį lėktuvą. Šis lėktuvas vis tobulėjo ir dar dabar tebetobulėja.

Labai nustebo pasaulis, kai 1909 m. prancūzas Blériot perlėkė per Lamanšo sąsiaurį (47 km.). Paskui imta svajoti ir apie Atlanto nugalėjimą. Ir štai 1919 m. anglų lakūnai Alcook ir Brown iš Naujosios Žemės nulėkė į Airiją. Tai ir buvo pirmieji Atlanto nugalėtojai. Bet jų žygis greit buvo pamirštas. Tik po Lindbergh'o žygio 1927 m. visas pasaulis susidomėjo atlantiniais skridimais. Dabar kiekviena tauta laiko sau garbę, kai jos lakūnai perlekia Atlantą.

Ir lietuviai iš senų senovės troško lakioti. Tas troškimas vienoje liaudies dainoje taip nusakomas:

Lėkčiau, lėkčia, kad galėčiau,
Paukščio sparnus kad turėčiau...

Daug buvo jaunuolių, kurie visokiais būdais bandė lėkti nuo stogo. Bet jų bandymai kartais baigdavosi

si labai liūdnei. 1850 m. žemaičių bajoras Aleksas Griškevičius parašė knygėlę, kaip pasidirbti lėktuvą, bet jo paties lėktuvas per pirmąjį bandymą sudužo.

Dabar turime savo lakūnų, savo lėktuvų ir net savo konstruktorių. Plk. inž. Gustaičio anbukai kasdien raižo Lietuvos padangę.

Turime ir Atlanto nugalėtojų. Tai mūsų tautos didvyriai Darius ir Girėnas.

Liepos 17 d. visi lietuviai minės šių didvyrių mirties 2 metų sukaktuves. Ta proga bus plačiai minimi jų vardai, gyvenimas, darbai ir nuopelnai.

Soldino tragedija sujaukino ne tik Lietuvą, bet ir visą pasaulį. Tie drąsuoliai nugalėjo klaukūjų vandenyną, beveik jau pasiekė savąją tėvynę ir čia pat žuvo. Išliko juos sakytojo Ikaro likimas. Bet Ikaras žuvo dėl savo smalsumo, o Dariaus ir Girėno žuvimo priežastis nevisiškai paaiškėjo. Tai paslaptis, kurią težino tik žuvusieji.

Ovidius Nazonas, apdainuodamas Ikaro mirtį, sako, kad jo nelaimingasis tėvas „devovitque suas artes“, t. y. prakeikė savo meną. Žinoma, mes negalime keikti lakiojimo meno, aviacijos, neturime nuleisti rankų, bet turime dirbti, tobulėti, siekti aukštybių. Kiekviena idė-

ja reikalavo ir reikalauja aukų. Kartais reikia ir kruvinųjų aukų. Ir visos tautos aukoja savo sūnus. Kasmet žūsta daugybė lakūnų. Tačiau tai nebaido. Ir žmogus vis daugiau ir daugiau įsigali ore.

Ir mūsų lakūnų nemaža žuvo kovoje dėl erdvės. Ir daug dar jų žus. Atsiras vykdytojų Dariaus ir Girėno testamentą, kuriame be kita ko, sakoma: „Jaunoji Lietuva! Tavo dvasios įkvėpti, mes stengiamės tą pasirinktą uždavinį įvykdyti. Mūsų pasisekimas tegu sustiprina Tavo dvasią ir pasitikėjimą savo jėgomis ir gabumais! Bet jei Neptūnas ar galingasis audrų Perkūnas ir mums bus rūstus — pastos mums kelią į Jaunąją Lietuvą ir pašauktų Litaniką pas save, tada Tu, Jaunoji Lietuva, turėsi iš naujo ryžtis, aukotis ir pasirengti naujam žygiui, kad audringųjų vandenynų dievai būtų patenkinti Tavo pastangomis, pasiryžimu ir nekviestų Tavęs į Didįjį Teismą.

Litanikos laimėjimas tegu sustiprina jaunųjų Lietuvos sūnų dvasią ir įkvepia juos naujiems žygiams.

Litanikos pralaimėjimas ir nugrimzdimas į Atlanto vandenyno gelmes tegu auklėja jaunųjų lietuvių atkaklumą ir ryžtumą, kad Sparnotasis Lietuvis būtinai įveiktų klatingąjį Atlantą Tėvynės Lietuvos garbei!“

Venkime blogų draugų

Visur matyti pilni kareivinių rajonai žalių jaunų vyrų, kur jų visų bendras tikslas gerai pasirengti savo pareigoms. Bet, deja, nevisi vienodai supranta ir ne visi sąžiningai jas atlieka.

Nors ir visi lygiai aprūpinti, aprenkti, pavalgydinti, ir visi savo viršininkų akyse lygūs, tačiau tarp pačių kareivių yra skirtumas.

Vieni jų savo pareigas atlieka labai sąžiningai, mokosi atsidėję, klauso savo viršininkų, ir baigę savo trumpą tarnybą, grįžta patenkinti.

Grįždami iš tos gyvenimo mokyklos, vieni džiaugiasi, gavę laipsnius ar dovanas, kiti džiaugiasi įsigiję tikrojo kario — tėvynės gynėjo vardą ir nesulaužę kario garbės, nenusižengę prieš kariškus įstatymus ir negavę pabaudų. Daug yra tokių kareivių, kurie, išvažiuodami iš savo dalių, pabaudų knygose palieka švarius lapus ir grįžta namo gerais pažymėjimais, kurie turi daug reikšmės jo ateities gyvenime. Bet yra ir tokių, kurie, grįždami į tuos pačius miestus ir sodžius, gailisi savo klaidų.

Tik dabar jie suprato ir atsiminė, kad negerai darė klausydami tų draugų, kokiais ir jie patys tapo, jie gailisi, kad daugumas jų suteršė savo namiškių garbę.

Blogai daro tie jauni kareiviai, kurie iš pirmųjų dienų ieško paguodos pas seniai tarnaujančius draugus ar pažįstamus, į kuriuos jie kreipiasi prašydami pamokymų ar patarimų. Tokie draugai ar pažįstami tik to ir laukia, nes jaunas kareivis, mažai tepažindamas karišką gyvenimą, yra lengvai įtikinamas ir suvedžiojamas. Kiekvienas, norėdamas, kad jam sektųsi, kuo lengviausiai tarnauti, nesigaili nieko tokiam savo „patarėjui“.

Dauguma iš tokių „draugų“ tuoj siūlo kokį statutą pirkti, už kurį paima trigubą kainą, ar kokį užrašų sąsiuvinį ir dar net kerpamą mašinėlę ar šiaip ką, sakydami, kad tai patys reikalingiausi jaunam kareiviui daiktai.

Kadangi jauni kareiviai visuomet apgyvendinami

atskirai nuo senųjų, tai senieji, norėdami būti geri ir pasipelninti, dažnai ateina ir išsiveda į rajoną, čia jam laisvai, nieko nebijodami, papasakoja įvairių nesamonių, nurodo kaip reikia sumeluoti savo skyrininkams, kaip išvengti ruošos ar šiaip kokių darbų, o dažnai net iš kareivinių rajono išveda kur nors į gatvę, sakydami, nebijok, nes tu dar esi jaunas kareivis ir tavęs viršininkai nebaus..

Išvedęs „draugas“ stengiasi supažindinti su kitais draugais ir net draugėmis, kurios dėl savo silpnos valios ir laisvo būdo yra netekusios gero vardo. Tokios ištvirkėlės ir įvairiomis ligomis sergančios merginos, nerasdamos draugų dorąja jaunimo tarpe, ieško jų jaunų ir neprityrusių kareivių tarpe.

Jauni kareiviai patekę į tokią draugystę, pamiršdavo savo pašaukimo tikslą, savo viršininkų pamokymus ir visą karišką gyvenimą. Apsileisdavo tarnybose, prarasdavo gero kareivio vardą ir viršininkų pasitikėjimą. Tokie vėliau savo namiškiams skųsdavosi, kad kariuomenėj esą labai sunku.

Tad jauni kareiviai, jūs atvažiuot į kariuomenę namiškių ir draugų išlydėti; vienus nuraminti, o kitų prigąsdinti. Nors jūsų pirmosios dienos šioj gyvenimo mokykloj bus sunkios, bet kasdien jos eis lengvyn ir įgytos žinios gyvenime jums bus naudingos. Pirmiausia pasistenkit kuo greičiausiai išmest iš galvos įvairias svajones ir mintis apie buvusias įvairias pramogas. Daugumas jūsų, važiuodami iš namų, jau žinojot kokios pareigos jūsų laukia, taigi, jūs čia esate sušaukti ne veltui laiką leisti, nedykinėti, bet svarbiam ir kilniam darbui rengtis.

Po keliolikos mėnesių vėl grįšit į laisvą gyvenimą, kuris jums bus dar gražesnis ir naudingesnis. Tad, jauni kareiviai pasistenkit atlikti savo darbą kuo sąžiningiau, skirkit tiems keliolikai mėnesių visas savo kūno ir proto jėgas, ir nepasiduokit kitų įkalbinėjimams.

Vytauto D. priesaika

Kas buvo karo muziejuje, tas, be abejo, yra matęs didelį paveikslą, vadinamą „Vytauto Didžiojo priesaika“. Ant kalno stovi senovės lietuvių kariuomenė, o jos priešakyje, sėdėdamas ant gražaus žirgo, iškėlęs į dangų rankas, prisiekia Vytautas Didysis, dar jaunas vaikas. Pakalnėje matyti deganti pilis. Šis paveikslas mums primena 1362 m. pavasarį, kai kryžiuočiai, didžiojo magistro Weinreich von Knippenrode vadovaujami, užpuolė Kauno pilį, ją sudegino, o jos gynėjų likučius — 36 vyrus su kunigaikščiu Vaidotu priešaky, paėmė į nelaisvę. Vytautas D. buvo atjojęs gelbėti savo brolio. Bet jau buvo vėlu. Pilis liepsnojo, o kryžiuočiai linksmai giedojo: „Te Deum laudamus...“ (Tave, Dieve, garbiname...). Ir čia Vytautas D. prisiekė atkeršyti kryžiuočiams.

Visą amžių jis su jais kovojo. Pagaliau 1410 metais jis nusprendė įvykdyti savo priesaiką. Ir įvykdė. Surinkęs lietuvių kariuomenę (apie 40.000 vyrų), pasikvietęs į talką totorių, gudų, čekų ir susitaręs su lenkais, jis puolė kryžiuočių ordiną.

1410 m. birželio mėn. gale Vytauto D. kariuomenė susitelkė Mozūrų žemėje ties Červinsku, o už 200 km. Graudence stovėjo kryžiuočių kariuomenė. Ir ėmė abi kariuomenės slinkti. Pagaliau liepos 10 d. prie Kavarniko miestelio totorių žvalgomoji rinktinė susitiko su kryžiuočiais. Kryžiuočiai buvo gerai įsitvirtinę ir pasiruošę gintis. Bet Vytautas D. pasuko kita kryptimi, ir kryžiuočiai per balas turėjo užbėgti jam už akių. Liepos 14 d. jų žvalgai rado totorius jau prie Gilgenbergo sienų.

Liepos 15 d., saulei tik užtekėjus, abi kariuomenės stovėjo prie Žalgirio. Ir čia pagaliau įvyko lemiamos kautynės. Kryžiuočiai pirmiausiai puolė lietuvius. Lenkai ramiai stovėjo miške. Prasidėjo žiaurios kruvinos grumtynės. Lietuvių avangardas ir dalis pagrindinių jėgų, totorių papročiu, kiek pasitraukė į šiaurę, Seemald'o balų link. Kryžiuočiai manydami, kad lietuviai jau traukiasi, puolė jų vytis, bet pateko į pinkles. Tada kryžiuočių vadas pasiuntė į kautynes antrą vorą. Ją puolė lenkai, bet pastarieji spaudžiami vėl atsitraukė į mišką. Lietuviams buvo karšta. Tačiau Vytautas D. pasiuntė į kautynes visą atsargą. Be to,

pasitraukusieji totoriai ir žemaičiai puolė iš šiaurės. Tada ir lenkai išlindo iš miško. Iš trijų šonų puolami kryžiuočiai nebeišlaikė. Jie buvo sumušti.

Kai kurie lenkų istorininkai įrodinėja, kad lietuviai norėję pabėgti iš kautynių, ir tik lenkų dėka buvę laimėtos Žalgirio kautynės. Bet šias kautynes yra tyrinėję daugelio tautų mokslininkai. Ir visi jie pripažino, kad kautynes laimėjo Vytautas D. su savo lietuviais. Net lenkų dailininkas Mateika, tapydamas Žalgirio kautynių paveikslą, Vytautą D. pastatė pačiame viduryje kaip svarbiausį Žalgirio didvyrį.

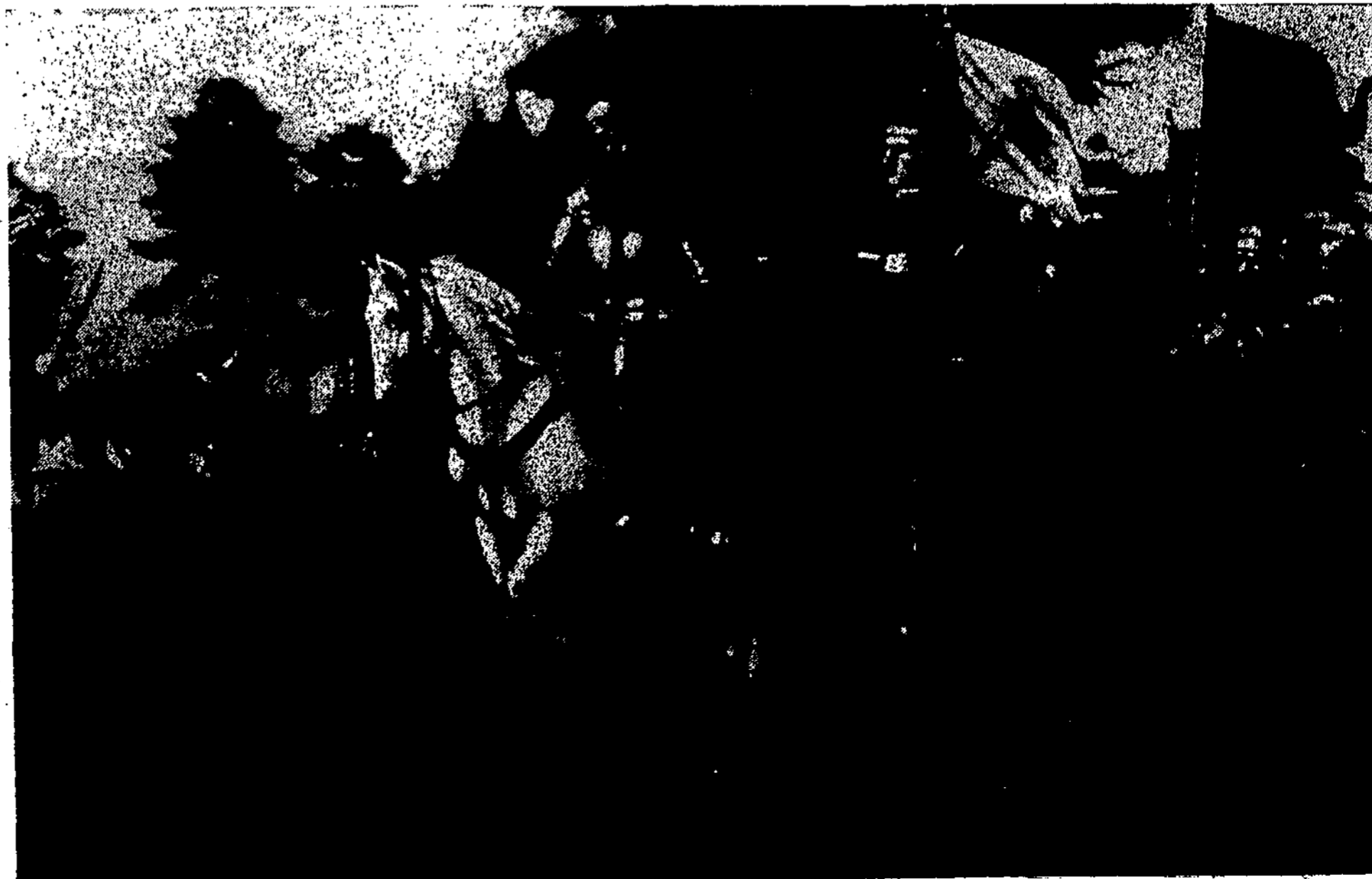
Ir taip Vytautas D. įvykdė duotąją 1362 m. priesaiką. Kryžiuočiams buvo atkeršyta už visas skriaudas. Kryžiuočių ordinas nusilpo ir jau nebeatsigavo. Po 100 metų jis visiškai žlugo.

Nuo sakytųjų kautynių mus skiria 525 metų tarpas. Daug įvairių įvairiausių įvykių dingo amžinybėje. Bet gyvenimo ir kovos dėsniai liko tie patys. Tie patys ir lietuvių tautos uždaviniai. Lietuvai priešų niekad netrūko. Yra jų ir dabar. Kas tie priešai, mes visi gerai žinome.

Ir kiekvienas karys, kai prisiekdamas kartoja priesaikos žodžius: „... prisiekiu Visagalio ir Visazinančiojo Dievo akivaizdoje, kad ištikimai tarnausiu Lietuvos respublikos kariuomenėje, ginsiu Tėvynės, Lietuvos, laisvę ir nepriklausomybę nuo visų jos priešų...“ turi atsiminti Vytauto D. priesaiką.

ATITAIŠYMAS

Kariuomenės vadas prašo mus pranešti, kad š. m. birželio mėn. 27 dieną „Lietuvos Aido“ kronikoje paskelbtoji žinutė apie tai, kad į „Jaunosios Lietuvos“ sąjungos tarybą tos sąjungos mecenato Ministerio Pirmininko p. J. Tūbelio, be kitų, esąs pakviestas ir kariuomenės vadas, turi būti papildyta ta prasme, kad kariuomenės vadas, nebūdamas jokios visuomeninės organizacijos, taigi ir „Jaunosios Lietuvos“ sąjungos, nariu, galės būti kviečiamas tik į atskirus „Jaunosios Lietuvos“ sąjungos tarybos posėdžius, jei būtų svarstomi jaunuomenės karinio rengimo klausimai, kadangi jie tiesiogiai įeina į kariuomenės vadovybės kompetenciją.

Vytautas D. ir Jogaila po Žalgirio mūšio kautynių.
J. B. Smelstoriaus pav.

✠ Kariuomenės stačiatikių kapelionas mitr. prot. J. Korčinskis

Š. m. liepos mėn. 2 d. Karo ligoninės Alytaus skyriuje mirė kariuomenės stačiatikių kapelionas mitroforinis protojerėjus Jonas Korčinskis. Velionis gimė 1864 m. birželio mėn. 25 d. Kijevo gubernijoje.

1885 m. baigė Kijevo kunigų seminariją ir išklaušė Maskvos universiteto juridinio fakulteto tris kursus.

1888 m. spalio mėn. 11 d. Kijevo metropolito Platono buvo išvestas į šventikus ir paskirtas Študio parapijos klebonu (Kijevo vyskupystėje). 1892 m. rugpiučio mėn. 20 d. Umany (Kijevo gub.) paskirtas dvasiškos mokyklos cerkvės šventiku ir to paties miesto mergaičių gimnazijos tikybos mokytoju.

A. a. mitr. prot. J. Korčinskis

1899 m. gruodžio mėn. 20 d. perkeltas prie Gardino miesto katedralinio soboro ir paskirtas Gardino-Brastos vysk. bažnytinių mokyklų direktorium su valstybinės tarnybos teisėmis.

1904 m. kovo mėn. 1 d., jo paities prašymu, išsakytųjų pareigų atleistas ir paskirtas Gardino miesto katedralinio soboro klebonu ir Gardino-Brastos vysk. konsistorijos nariu. Čia kartu buvo paskirtas Gardino 2-sios vyrų gimnazijos ir mergaičių profesionalinės mokyklos tikybos mokytoju. Šias pareigas ėjo iki Gardino evakuacijos (1915 m.).

1918 m. birželio mėn. 15 d. grįžęs iš Rusijos gyveno Gardine ir Druskininkuose.

1919 m. sausio mėn. baltgudžių pėst. pulko stačiatikių kapelionas.

Nuo 1919 m. balandžio mėn. 1 d. iki 1920 m. gegužės mėn. 15 d. buvo Lietuvos Valstybės Tarybos narys.

1919 m. birželio mėn. Gardine, savo bute, lenkų žandarų buvo suimtas ir padėtas į Varšuvos karo kalėjimą, o paskui dėl ligos perkeltas į Krokuvos kamedulių vienuolyną. Paleistas iš Krokuvos ir grįžęs į Gardiną, antrą kartą vėl buvo lenkų žandarų suimtas, kaip Lietuvos Valstybės Tarybos narys ir uždarytas Balstogės koncentracijos stovykloje.

Lietuvos Valstybės Tarybai įteikus lenkams per Ambasadorių Tarybą protestą dėl neteisingo suėmimo, po dviejų mėnesių buvo paleistas į Druskininkus ir laikomas griežtoje lenkų policijos priežiūroje. Iš ten pabėgo į nepriklausomąją Lietuvą.

1920 m. liepos mėn. 13 d. vidaus reikalų ministerijos buvo paskirtas Gardino miesto ir apskrities viršininku.

Lapkričio mėn. 1 d. buvo paskirtas atskiro baltgudžių bataliono kapelionu, kurias pareigas ėjo iki 1921 m. rugsėjo mėn. 1 d.

Nuo 1921 m. rugsėjo mėn. 1 d. iki 1922 m. birželio m. 1 d. buvo baltgudžių ministerijos valdininkas ypatingiems reikalams. Šiuo laikotarpiu ėjo ir Merkinės stačiatikių parapijos klebono pareigas.

1923 m. vasario mėn. 23 d. Lietuvos stačiatikių vysk. susirinkimo išrinktas ir vidaus reikalų ministerio patvirtintas Lietuvos stačiatikių vysk. tarybos pirminku.

1926 m. vasario mėn. 4 d. krašto apsaugos ministerio paskirtas Lietuvos kariuomenės stačiatikių kapelionu.

1928 m. gegužės mėn. 15 d. Respublikos Prezidento apdovanotas Lietuvos Nepriklausomybės 10 metų sukaktuvių jubiliejiniu medaliu, o tą patį metų lapkričio mėn. 23 d. D.L.K. Gedimino ordino IV laipsniu.

1930 m. parašė ir išleido (rusų kalba) veikalą apie Vytautą Didįjį „Vytovt Velikij“.

Kapelionas Jonas Korčinskis buvo Lietuvos senovės mėgėjas ir jos tyrinėtojas. Turėjo didelę turtinę biblioteką, kurią sunaikino lenkai Druskininkuose.

Yra žmonių mačiusių, kaip jis naktimis kambary ant grindų pasidėjęs lygino senovės Lietuvos istorinius šaltinius, norėdamas nustatyti tikslus faktus mūsų praeities istorijai nušviesti. Jis yra davęs švietimo ministerijai pluoštą istoriškos medžiagos, kurioje aprašyta Lietuvos istorija iki Vytauto Didžiojo.

1931 m. vasario mėn. 16 d. už ypatingus nuopelnus Lietuvai apdovanotas D.L.K. Vytauto Didžiojo ordino III laipsniu.

Šviesios atminties kariuomenės stačiatikių kapelionas Jonas Korčinskis buvo išsilavinęs, taktingas, nuoširdus, kuklus senelis. Nebuvo valstybės ar kariuomenės šventės ar šiaip kurių didesnių iškilmių, kad mes jo nebūtumėm matę savo tarpe, tiek bažnyčioje per pamaldas, tiek kariuomenės iškilmių aikštėje per paradus.

Š. m. liepos mėn. 4 d. 14 val. jis iškilmingai palaidotas stačiatikių kapinėse.

Prie kabo karo vadovybės ir kariuomenės vardu tarė paskutinį atsisveikinimo žodį l. e. kariuomenės štabo viršininko pareigas gen. št. pulkininkas lt. Gaušas.

Tegūnie jam lengva Lietuvos žemė, kurią jis mylėjo!

Adm. mjr. K. Sabalys

Į NIDĄ! Į KOPAS!

Vasaros atostogų metu sklandytojai tik ir galvoja, kaip patekti į Nidą, į Lietuvos Sacharą, sklandytojų lopšį. Taip pagalvoja kai kuris ir iš būsimųjų lakūnų, — orinio sporto mėgėjų, išgirdęs apie sklandymą, jo reikšmę.

Nesklandytojiui, neturinčiam supratimo apie sklandymą, kartais gali atrodyti keista, kad žmogus tiek daug galvojo dirbo, kol galėjo „pakinkyti“ mechaniską prietaisą ir jį valdyti taip, kaip nori, skristi ten, kur nori ir daryti su juo ką nori, visgi savo užgaidoms nerado pasitenkinimo.

— Kodėl?

— Pirmiausiai tenka susidurti su lėktuvo, nors ir paprasčiausio, kaina, kuri nevisiems prieinama. Be to, pati lėktuvo eksploatacija, nors ir su silpnu motoru, taip pat brangi. Lėktuvo statyba, visą mechanizacija, atrodo, perdaug sudėtinga; gi tuo pačiu laiku gamtoje matome (prie jūrų, kalnuose) paukščių — žuvėdrų, arų ir kt., kurie, skrieja gana ilgą laiką nemosuodami sparnais. Vadinasi, paukščiai sugeba išnaudoti kylančias sroves.

Čia tenka susidurti su aukštąja sklandymo technika, visai analogiška paukščių skriejimui (ne skridimui!) technikai. Sklandymo technikos tobulėjimo dėka matome, kad toks prietaisas kaip sklandytuvas, neturįs jokio mechaniško variklio visgi sugeba išsilaikyti desėtkus valandų ore, nusukti be nutūpimo šimtus kilometrų, pakilti viršum starto vietos į keletos tūkstančių metrų aukštį. Pasięktų rezultatų nuopelnas — sklandytuvų statybos technika.

Sklandytuvai pagal paskirtį skirstomi į mokomuosius, lavinimosi ir rekordinius. Mokomieji sklandytuvai visai paprasti; liemuo dažniausiai nedengtas. Jo paskirtis — apmokyti sklandytojus sklandyti. Lavinimosi sklandytuvai yra arba pusiau arba visai dengtu liemeniu. Šie sklandytuvai skiriami jau pasimokinusiems sklandytojams (įgijus B ar C pil. vardus) pasivalinti. Toliau, trečio tipo, kaip minėjau, yra rekordiniai, t. y. visai specialūs. Jų, žinoma, kaina taip pat „rekordinė“ — net susilygina su sportinio lėktuvo kaina.

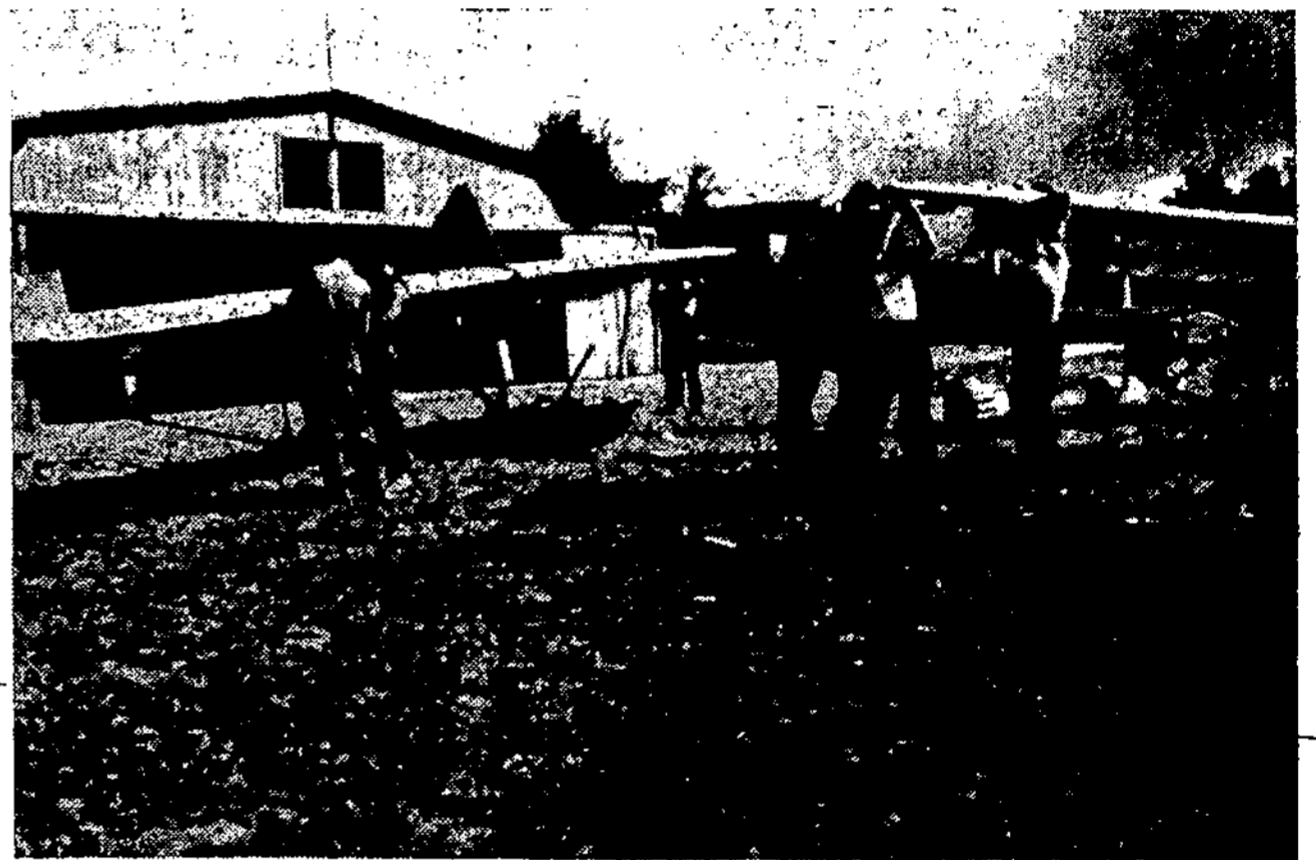
Pastaruju laiku dirbami dviviečiai sklandytuvai, kuriais mėginta pervežti keleiviai, t. y. taip vadinami „oro traukiniai“ (prie vieno lėktuvo prikabinama keletas sklandytuvų), kurie ypač praktikuojami Sovietų Rusijoje.

Anglai mėgina pritaikyti prie sklandytuvo mažo galingumo motorus (6 a. j.). Šių metų gegužės m. 16 d. garsus austrų sklandytojas Kronfeldt'as 15 a. j. motoru aprūpintu sklandytuvu pakilo Croydono aerodrome (Anglijoje) ir po 4 val. nuskrido į La Bourget Aerodromą (Paryžiuje), nuskrįdamas 375 klm. ilgio distanciją. Skrido vidutiniškai 90 klm. val. greičiu, sunaudodamas tik 17 ltr. benzino. Ištikrųjų ekonomiška!

Vokietijoje mėginta raketinis sklandytuvas, kuris išsilaike apie 70 sek. Atrodo — tuščias dalykas. Bet kas bus po 10 ar daugiau metų, parodys ateitis. Juk prieš 30 metų pirmasis br. Wright'ų (Raitų) lėktuvas išsilaike taip pat vos apie 70 sek., o dabar ką matome. Lėktuvu pasiektas greitis 709,209 klm. val. (lt. Fc. Agello — Italija).

Daugumas valstybių sklandytuvų tipus yra išdirbusios pačios, kitos „skolinasi“. Lietuvoje mokomojo sklandytuvo tipą — T. 1. yra išdirbęs skl. techn. Br. Oškinis. Šiais metais L. A. K. tokio tipo du sklandytuvus pasidirbdino Aukšt. Techn. Mokyklos dirbtuvėse. To paties konstruktoriaus yra išdirbtas kitas tipas — pareinamasis tarp mokomojo ir lavinimosi tipų — T. 2. su pusiau dengtu liemeniu. Neoficialiai teko girdėti, kad jis užsimojęs dar šiais metais pastatyti tretį kūdikį — rekordinio tipo! Mums, kaipo mažai valstybei, be to, turint galvoj, kad sklandyme dar esame naujokai (vos treji metai), tas yra jau labai daug.

Kalbant apie sklandymą, tenka trumpai paminėti apie tai, kaip mokoma sklandyti.

Nidos sklandymo mokyklos mokiniai taiso sklandytuvus
V. Ašmensko foto

Pirmieji startai atliekami nuo neaukštų kalnelių, paskui duodama stipresni startai ir nuo didesnio aukštumo.

Mokymas sklandyti įdomus tuo, kad būrelis mėgėjų sklandytojų susibūręs į sklandymo ratelius, gavęs brėžinius, stato savo pačių jėgomis sklandytuvą, pilotas, pirmą kartą „itupdytas“ į sklandytuvą paleidžiamas savarankiškai sklęsti, Vairai, jų valdymas yra visiškai analogiškas lėktuvo vairų veikimui. Tokiu būdu galima stebėti piloto orientaciją valdyti sklandytuvą. Vadinasi, sklandymas daugiausiai tobulina žmogaus emocionalinę prigimtį.

Išlaikius A piloto egzaminus (vienas tiesus, be „pompu“ skridimas netrumpesnis 30 sek.), pradeda mokyt daryt posokius ir laikoma B piloto egzaminai (5 skridimai su „S“ posukiais, netrumpesni 1 min.). Iki tol sklandytojai tik sklendžia. Vėliau, išmokus daryti staigius — šlaito posukius, laikoma, kad pilotas — sklandytojas jau paruoštas ir, esant palankaus vėjo kryptčiai ir pakankamam stiprumui (kopose ne mažiau 8 m. sek.), toks paruoštas pilotas „išmetamas“ į antvėjo zoną (kylančių srovių zoną), antvėju naudodamasis, gali skristi (ne sklęsti!). Išbuvęs ore ne mažiau 5 min. viršum starto pakilimo vietos išlaiko C piloto — sklandytojo egzaminus, tuo pačiu ir baigia sklandymo mokyklos kursą. Visa tai trunka, priklausomai nuo mokinio gabumų ir nuo gamtos sąlygų, apie 1,5—2 mėn. Žinoma, toliau ga-

lima taip pat lavintis, panaudojus termines sroves, audros debesų antvėjų, auto arba lėktuvinis startas ir kt.

Iš to, kas pasakyta, matome, kad sklandymas, kaip sportas — yra vienas maloniausių. Pats sklandytojas pakilęs į orą jaučia visa tai, kas aprašyti sunku. Be to, patys sklandytojai ore išsirėdę, saulės kepinami traukia į kopas sklandytuvą. Tai fizinis darbas, kuris sukelia gerą apetitą. Reikia neužmiršti, kad ten pat — Baltijos jūra, kurios bangose galima pasimaudyti ir paskui pasikepyt „Sacharos“ saulės spinduliuose.

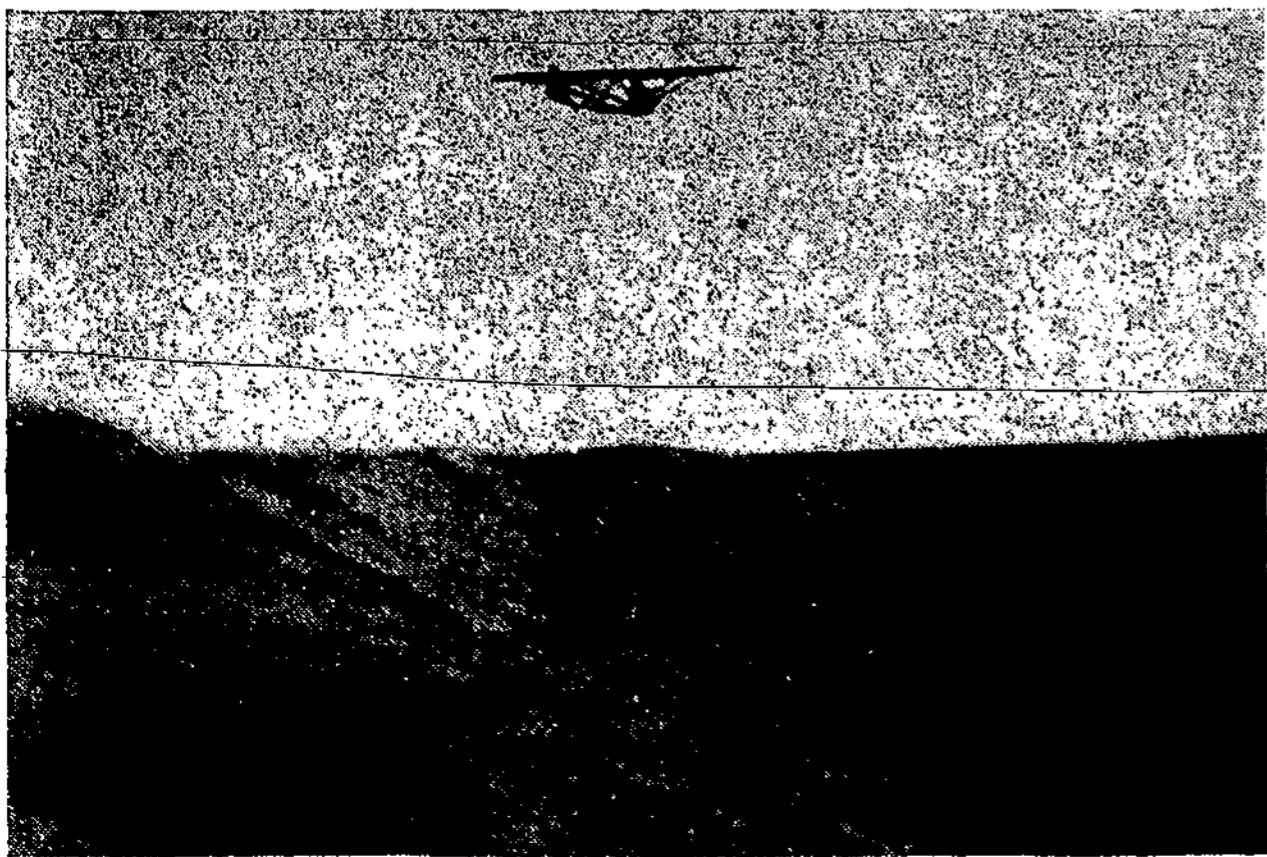
Yra valstybių kurios į sklandymą žiūri kaip į pereinamąją mokyklą prie motorinio skraidymo. Jau daugumas valstybių, pav. Sovietų Rusija, Italija, Vokietija, į karo aviaciją, priima tik baigusius sklandymo mokyklą, nes: 1) sklandytuvo valdymas yra visai analogiškas lėktuvo valdymui, 2) sklandytuvu apmokymas yra daug pigesnis, 3) iš sklandytojų labai lengva spręsti, apie jų sugebėjimą greitai orientuotis, kas motoriniame skraidyme, ypač karė aviacijoje, yra būtinausias dalykas. 4) sklandytojai motoriniame skraidyme apmokymą sumažina 50% — 60%.

Tad nenuostabu, kad Vokietijoje šiandien sklandytojų yra tūkstančiai. Sovietai nutarę 1935 m. paruošti 40.000 sklandytojų. Jie turi įrengę geras aerodinamines laboratorijas, dirbtuves, kur leidžia būsimiems „aviatoriams“ pasireikšti savo sugebėjimais — konstruktavimu naujų sklandytuvų.

Na, o Lietuvoje?

Nidoj sklandymo mokykla veikia vos dveji metai, pats sklandymas „gimė“ metais anksčiau — Petrašiūnuose (prie Kauno). Nors ir jaunutė sklandymo mokykla, tačiau ji spėjo pralenkti savo kai kuriais pasiekimais, net didžiules valstybes, kaip pav. Italiją, Angliją, Prancūziją, Lenkiją ir kt. Būtent, pernai pastatytu ore išsilaikymo rekordą p. J. Pyragiaus 12 val. 35 min. mes užimame 3-čią vietą pasaulyje. (Pirmą vietą — Vokietiją, antrą vietą — Jungt. Am. Valst.). Sovietų Rusija neimama, nes nėra F. A. J. narys).

Sklandytojų C pilotų skaičiumi pereinamais metais, skaitant proporcingai gyventojų skaičiui, mes užimame 4-tą vietą pasaulyje. Jei ir toliau taip klestės sklandymas, tai aišku, mes galėsime net vyrauti šioje srityje, nes sklandymui sąlygos geros.

Sklandytuvai ties kopomis

V. Ašmensko foto

Mes gynėjai!

Mes kareiviai, mes gynėjai
Brangios laisvės Lietuvos!
Visad budim, kaip budėję
Už marias, Vartus Aušros!..

Mums nebaisūs sunkūs žygiai,
Nebauginą jie, oi ne!
Lietuvos narsių karžygių
Griausmu aidė eisenai!

Plieno šalmai galvas dengia,
Trykšta ugnys iš akių!..
Jeigu priešai smaugt nevengia
Tai ir mes nelenksim jų!..

Jaunos, degančios krūtinės
Priešo kulų nepajaus,
Ir nei mūsų, nei kautynės
Mūsų dvasios nepalauš!..

Mums nebaisūs sunkūs žygiai
Dėl brangiosios Lietuvos,
Nerami dvasia karžygių
Aušros Vartus atkovos!..

M. Zablockas

Jau šiais metais, tik pradėjus sklandymo sezoną, mūsų rekordistas skl. J. Pyragius nuskriejo, panaudojęs audros antvėjų, nuo Nidos į Palangą, tolio — 75 km.; tuo pačiu jis pakilo į aukštį 1500 metr. Tai nauji šios rūšies sklandymo rekordai Lietuvoje!

Lietuvos Aero Klubas sklandyme mato pat ne tik sportą, bet ir šį tą daugiau. Jau pereinamais metais padarė pirmą bandymą — paskyrė 5-ias, geriausiai baigusius Nidoj sklandymo mokyklą, stipendijas apmokyti motoriniame skraidyme — su lėktuvu.

Mokiniai (sklandytojai) su lėktuvu išskrido po 3—4 val.; tuo tarpu, kai paprastai mokiniai lakūnai iki savarankiško skridimo išskraidydavo apie 10 val. su instruktoriumi. Vadinasi, sklandymo reikšmė — aiški.

Aišku, sklandymui plečiantis, mes rasime, gal būt, dar daugiau panašių vietų kaip Nida, prie ežerų ar kt. Tuomet sklandymą dar labiau galėsime išplėsti. Bet tai ateities dalykas. Bet ir dabar įstojimo į L. A. K. sklandymo mokyklą sąlygos prienamos. Mokslas už vieną mėnesį nesklandytojams ir A pilotams 100, — Lt. B pilotams — 60, — Lt., C pilotams — 30 Lt.; maistas 2 Lt. per dieną, be to, duodama kambarys (bendrabutis), lova, matracas, indai. Įstoti galima pradžioje mėnesio (1 d.) ir vidury — 15 d. Mokyklą veikia nuo gegužės 1 d. iki spalio 1 d. Mokykloje yra ir moterų skyrius.

Tad suprastę didelę sklandymo reikšmę, mes turime kiekvienam jaunuoliui bei piliečiui skiepyti orinio sporto pamėgimą. Visuomenė supras ir padės. Tada mes galėsime tapti tikrais savo erdvėj viešpačiais!

Tad prie jūros! Į Nidą! Į Neringos Kopas! Į Lietuvos Sacharą!

Civ. lak. V. Ašmenskas

Mes laukiame Vaitkaus!

(Iš eilinio kareivio dienoraščio)

Birželio 15 d. — šeštadienis.

Po pietų poilsio prasidėjo kareivinių valymas ir tvarkymas. Visi dirbame, skubiname. Juk šiandien tikimės apie lakūną leitenantą Vaitkų ką nors naujo ir įdomaus rasti dienraščių skiltyse. Iš praėjusių numerių atrodo, kad Vaitkus tikrai su savo Lituanika pakils viršum okeano.

Mano draugas Petras ir šluodamas ilga šluota dulkutes nuo lubų užsimena apie gražų, tinkamą skirsti orą. Juk mūsų anbukai šiandie taip pat vikriai nardė ore. Petras turi vieno dienraščio iškarpa su lakūno Vaitkaus laišku. Jis tą laišką turbūt kalis kartus perskaitė ir svarbesniašias laiško mintis, kaip: „Gražiausias komplimentas, kokį galima padaryti Lietuvai, mūsų protėvių namams, yra su pasidžiavimu pasakyti: „Aš esu lietuvis“, pabraukė raudonu pieštuku. Dabar tas laiškas eina per mūsų rankų rankas.

Kazys Ūsas (Ūsu mes jį praminėm dėl to, kad jis buvo užsiauginęs per naujokų mokymą retus ūselius) prieš porą dienų gavo iš savo dėdės iš Amerikos pluoštą Amerikos lietuvių laikraščių. Pietų metu pasidžiaugė, kad ir amerikiečių lietuvių spauda plačiai rašo apie ltn. lakūno Felikso Vaitkaus rengimąsi skristi į tėvynę. Daug kas iš mūsų prašo jį duot pasiskaityti tų laikraščių.

Visų priešventadieniška nuotaika. Gražiai susitvarkę ir išsivalę griebiamės laikraščių ir radio. Visi staiga pamėgome spaudą...

Kai kurie rašo laiškus namiškiams ir mylimosioms...

Birželio 17 d. — pirmadienis.

Vieni tarnyboje, kiti kareivinėse, treči pratimų aikštėje miklinasi.

Iš ryto visų nuotaiką kiek pagadino mūsų aerodrome „Alfageo“ lėktuvo avarija. Truputį nukentėjo lėktuvas, lakūnas ir mechanikas.

Po pietų vėl visi, išskyrus sargybų tarnybą, susitikome kareivinėse. 3-čią valandą komandos tvarkinys uždusęs parbėgo su laikraščiais ir laiškais. Kiekvienas savo išsigraibstė. Visi domimės Vaitkaus skridimu. Juk vakar buvo šventa diena, ir nieko ypatingo nesužinojom. Šiandie užgulėm gautus dienraščius. Bet... visi kiek apsvylėme. Skelbiama tik trumpa Eltos telegrama apie Vaitkaus skridimą. Konstatuojama, kad oras okeane ir žemyne skridimui labai palankus, tačiau, kodėl lakūnas neišskrido, nežinia. Ach, kodėl?!... Kiekvienas nežinojimas žmogų tik kankina.

Vykdomasis komitetas lakūnui Vaitkui sutikti Kauno aerodrome skelbia ir lakūno sutikimo trumpą programą. Aišku, kad ltn. lakūnas Vaitkus turi pasiekti savo ir mūsų brangiąją tėvynę Lietuvą.

Vakare pas mus į komandą užėjo aviacijos telefonų centralinės būdėtojas. Atsisėdo už stalo ir ėmė smarkiai pūsti dvasią iš plaučių. Atrodo labai pavergęs.

— Prieteliau, ar dusulio negavai? — juokiasi mūsų ilgasis Petras.

— Ar tik iš karo policijos nagų neteko bėgti? — įsikiša dručkis Volungė.

— Dar blogiau, — pagaliau pradeda telefonistas. Per naktį ir dieną taip išbirbino galvą, kad užia ir barška, kaip senas automobilis. Tur būt, visas mies-

tas mano, kad aš turiu žinoti, kada Vaitkus išskris. Visokie balsai, visokie akcentai nedavė ramybės. Dar nespėjai vienam atsakyti, kitas jau iškarščiaavęs skambina ir visa gerkle šaukia: „Gerbiamasis ponas, alio, alio, ar jau išskrido Vaitkus?“; kitas vėl: „Kur dabar Vaitkus?“; „Kada tikrai į Kauną atskris Vaitkus? Pasakykite, ponas, nors apytikriai valandą“, ir t.t. ir t.t. Iš pradžių dar bandžiau tokiems žinių trokštantiems patarinėti: skambinkite į aero klubą; kreipkitės į Eltą; laukite ekstra telegramos ir t.t. Bet pagaliau visa tai taip įkyrėjo, kad pasidariau panašus į sfinksą ir tik vienu žodžiu atsakinėjau: nežinau, nežinau...

Mums daugiau nieko neliko, kaip nusidirbusiam telefonistui pareikšt užuojautos ir palinkėti saldžių sapnų.

Birželio 18 d. — antradienis.

Saulutė negailestingai kasdieną skrudina žemės paviršių ir mūsų veidus vis labiau ir labiau bronzine spalva nudažo. Einame maudytis, kiek atsigaivinti srauniame Nemuno vandenėly. Bet mus pasiekia žinia, kad šįmet Nemune ties Šančiais jau paskendo du kareiviai. Ir iš mūsų yra vienas kitas einančių „zuikiais“ į Nemuną maudytis. Jeigu jie patys nesusipras, nesiliaus rizikavę ieškoti kelionės pas Abraomą, drausmingesni jau tariasi apie tai pranešti viršilai. Juokaujame, kad tokiam gražiam laike mirtis ir laidotuvės visai netinka.

Bet šios dienos spaudos praneša, kad Aero klubas gavo iš Amerikos telegramą, kurioje pranešama, kad Vaitkus išskris tik gale birželio mėnesio. Vadinas, vėl savaitė ilgų minučių, valandų ir dienų...

Birželio 27 d. — ketvirtadienis.

Aero klubui atsiųstoji Altaso telegrama taip skamba: „Visi Lituanikos instrumentai išbandyti, belieka tik patikrinti propeleris ir motoras ir birželio 26 d. Vaitkus bus susiruošęs skristi“. Laisvu laiku ištisas valandas kirksome prie laikraščių ir radio aparato. Bet vienas ryšininkas sumanė visus savo draugus ir būdėtoją „apstatyti“. Jis susirado nedidelę medinę pieštukų dėžutę, joje įtaisė kristalą, detektorių, prisijungė telefono ausines, žodžiu, pasigamino puikų detektorinį radio aparatą. Jau porą vakarų palindęs po antklode klausėsi radio muzikos ir žinių, bet šįvakar, būdėtoju užgesinus šviesą, būrininkas netikėtai užlipo ant ištemptų ryšininko laidų. Vienas vielos galas tarp telefono ir elektros laidų supintas, o antras nueina į palovius.

— Kas čia per pinklės? — šaukia supykęs būrininkas.

Visi tyli kaip žemė.

Pradeda laidais sekti ir pasiekia iki ryšininko antklodės, pakelia ją ir atidengia visą paslaptį.

— Du kartu be eilės už tai, kad nemiegojai, — pastebi būrininkas, — o kai dėl šio mechanizmo paliksiu spręsti viršilai.

Ryšininko veidas apsišlausė. Jis nusiminė ne tiek dėl bausmės, kiek dėl to, kad po patikrinimo nebegalės klausytis radio.

Šiandien vakare visi kalba, kad lakūnas leitenantas F. Vaitkus gali išskristi kiekvienu momentu. Sako,

Topografinis artilerijos šaudymo rengimas

Nelygu vietos aplinkybės, artilerijos šaudymas topografiškai parengiamas dvejopai. Turint vietovėje trianguliaciją, naudojama trianguliacija, jos nesant — žemėlapis.

A. Trianguliacija. Šis būdas žymiai tikslesnis, nes pradiniai duomenys — trianguliacijos bokštų koordinatės žinomos su 1 metro tikslumu kryptys galima išskaičiuoti su dar didesniu tikslumu, negu paprastai artilerijos šaudymo reikalui vartojamų įrankių tikslumas.

Šio būdo rengimo veiksmai atliekami tokia tvarka.

Baterijų pozicijų rajone parenkamas taškas — pozicijos pažymys (reperis), kurio koordinatės apibrėžiamos iš karto tik apytikriai (iš žemėlapio, topografiniu staleliu ar busole atgaliniu užkirtimu arba ėjimu nuo žinomo taško). Prie pozicijos pažyminio, stambaus masto ėjimu (pav. 1:2000) pririšami baterijų pagrindiniai pabūklai, apibrėžiant jų koordinatas.

Lygia greta tobulinamos pozicijų pažymio koordinatės tikslesniu būdu (pav., su teodolitu). Suradus pirmesnių apytikrių koordinatė ir naujų patobulintųjų skirtumą, atitinkamai ištaisomos baterijų pagrindinių pabūklų koordinatės. Po to parenka ir materializuoja pažymi vietoje kuoleliais su vėliavėlėmis pozicijų rajone krypties pažymį (reperį). Ši kryptis turi eiti arba per baterijų pagrindinius pabūklus arba arti jų. Nelygu vietovė, krypties pažymys gali būti tiesė arba laužtinė linija. Jos azimutas (arba ir kelių kryptių azimutai, jei kryptis laužtinė) apibrėžiamas su busole arba tikslesniu įrankiu (pav. teodolitu). Šia kryptimi pastatomi baterijų įrankiai (busolės) baterijoms kryptčiai duoti ir, prireikus, įrankiams deklinuoti.

Sekyklų apylinkėje taip pat parenkami 3—4 taškai (bet ne mažiau kaip 3, iš kurių matyt spėjamieji taikiniai (arba charakteringi vietos daiktai, arti kurių gali pasirodyti taikiniai). Šie taškai yra bazė taikiniams užkirsti. Todėl jie turi būti pakankamai toli nuo vienas kito, kad, užkertant iš jų taikinius, nesigautų smailių užkirtimo kampų ir, be to, visi apytikriai vienodame aukštyje. Parinktųjų taškų koordinatės apibrėžiamos kurio nors vieno stambaus masto trumpu ėjimu nuo žinomo taško arba atgaliniu užkirtimu su busole; kitų — taip pat ėjimo būdu su busole. Po to

kad jau ir visos didžiosios filmų bendrovės Vaitkų ir jo lėktuvą nufilmavo ant žemės ir per bandomuosius skridimus.

Liepos 7 d. — sekmadienis.

Šiandie oras ne koks: vėjuota ir debesuota. Grižę iš įgulos bažnyčios pietaujame ir šnekučiuojamės. Papietavę vieni vartome „Kario“ numerius, kiti — kitokius laikraščius. Pirmiausia stengiamės susirasti tuos laikraščius, kuriuose kas nors yra apie ltn. Vaitkų ir jo skridimą.

Prieš porą dienų spauda pranešė, kad Aero klubas pasiuntė Altasui 1000 dolerių skridimo reikalams, kelionė atidėta iki liepos mėn. vidurio. Ir vėl viskas lyg ir aptilo. Mūsų kasdieniško laukimo kantrybė baigia išsekti. Kai kurie tvirtina, kad ir Vaitkaus skridimo atidėliojimo kantrybė iki šio mėnesio vidurio taip pat išseks. Visi tikime šią savaitę jo Lituaniką, baltą kaip gulbę, pamatyti Kauno aerodrome... **Brėkštas**

užkirtimo pirmyn būdu su busole užkertami orientyrai ir taikiniai. Paskum atliekami grafiški darbai, pagaminamas taikinių planšetas, išskaičiuojami azimutai ir baterijos — taikinių atstumai.

Nukreipus visas baterijas bendru (orientyriniu) azimutu, joms vėliau į atskirus orientyrus bei taikinius nukreipti, surandami azimutų skirtumai tarp bendros (orientyrinės) krypties azimuto ir reikiamosios krypties azimuto. Po to imama atitinkama krypties pataisa (perkėlimas kryptyje).

B. Žemėlapis. Žemėlapis — antrinė topografinio rengimo priemonė. Artilerijos reikalavimams labiausiai tinka žemėlapis masto 1:25000. Smulkesnių mastų žemėlapiai (pav. 1:50000 ir ypač 1:100000) tetinka vien tik orientuotis; šaudymui rengti jie tinka vien tik į plačius ir gilius taikinius (pav., kaimus, miškus ir t.t.), nes su jų pagalba apibrėžiamų taškų tikslumas siekia 200 m.

Žemėlapinio rengimo veiksmai skiriasi nuo trianguliacinio rengimo tuo, kad čia parinktų taškų (pozicijos pažymio ir taškų baziniams taikiniams užkirsti koordinatės tobulinamos dažniausiai tik būdu ėjimo nuo planimetrinių taškų (kryžkelių, kilometrinių stulpų ir t.t.).

Majoras Žukauskas

Kariuomenė ir darbas

Maistas, vanduo, oras ir pagaliau darbas — tai svarbiausios trys sąlygos, be kurių žmogaus gyvenimas neįmanomas. Vandeni ir orą teikia pati gamta, o darbu ir maistu turi pasirūpinti kiekvienas žmogus pats.

Kiekvienas vyras, prieš įstodamas į kariuomenę, ką nors dirbo. Dirbo savo tėvų ar svetimųjų ūkiuose, ar fabrikuose ar kitur. Dalis dirbo laisvose amatininkų profesijose ar specialiose srityse. Nė vieno nebuvo, kuris būtų gyvenęs be darbo. Tiesa, į kariuomenę ateina ir moksleivių. Betgi moksleiviai taip pat dirbo: lavino savo protą.

Visi vyrai turi išeiti karo mokslo programą. Čia lygiai svarbu tiek praktiškas veiksmų atlikimas, tiek teoretinis pasirengimas.

Kiekvienoje kariuomenės dalyje yra įvairių ūkio darbų. Kariuomenė tarnaičių neturi. Kareiviai patys atlieka beveik visus darbus išskyrus tuos, kuriuos kareivis dirbti neišgali dėl laiko stokos ar dėl kitų aplinkybių.

Dažnai tenka nugirsti pajuokos žodžių. Girdi, tu esi gurguolininkas; tu esi vežikas; tu esi kitų pastumdėlis ir t. t. Arba tu esi pėstininkas, o tu, girdi, esi bačkininkas ir kitaip.

Gyvenime, o ypač kariuomenėje, visų, be išimtinių paskirčių, reikia darbininkų. Be jų joks ūkis, o ypač kariuomenės ūkis, negali išsiversti. Visi čia dirba reikalingą ir būtiną darbą. Juoktis ar tyčiotis iš pareigos negarbinga. Tik tas gali juoktis iš darbo, kuris nesupranta visiems žinomo dalyko, kad nė vienas darbas pats vienas nepasidaro. Jį turi kas nors dirbti.

Mūsų, lietuvių tauta, nuo senų senovės pasižymi kantriu darbštumu. Visoki pareigos ir darbo pajuokos reiškiniai — svetimos kultūros padarinys.

Todėl visi dirbkime dėl tautos ir valstybės gerovės. Kiekvieną pavestą darbą atlikime garbingai ir nuoširdžiai. Tai mūsų pareiga.

L. Rudaitis

Antrasis skyrininko krikštas

(Žiūr. Kario 27 nr.)

Visą dieną išdidus skyrininkas buvo susimąstęs. Jis labai slėpė savo vidujinę būseną, stengdamasis būti toks pat, kaip visada. Tačiau veltui. Jau per pirmą lauko užsiėmimo pertrauką, gr. Motūzas jo paklausė:

— Ką tau būrininkas sakė?

— Kada?

— Šį rytą.

— Iš kur tu žinai, kad jis man ką nors sakė? — pusiau su pašaipą gynėsi klausiamasis.

— Ogi labai paprastai: kai budėtojas sušvilpė, kad rytinis patikrinimas baigtas, aš paklausiau tavo padėjėjo, kur yra būrininkas. Tasai ir pasakė, kad tavo skyriuje. Tuoju ir būrininkas išėjo. Tur būt, ką nors netvarkoje rado.

— Kodėl?

— Pastebėjau iš veido — paraudęs, piktas. Tokį jį retai kada tepamatysi.

— Gal būt.

— Tai ką jis pas tave rado?

— Nieko. Ką jis gali pas mane rasti.

— Bet vistiek ką nors rado netvarkoje.

— Nė velnio. Supratai, lovą vieną rado truputį blogiau paklotą, ir viskas.

Toliau abu vaikščiojo tylėdami.

Tuo tarpu jauni kareiviai labai įvairiai naudojosi trumpos pertraukos laisve. Vieni rūkė, kiti dainavo, tretieji sukosi ratu susikabinę rankomis arba šnekučia-vo pasidaliję mažomis grupėmis.

— Ot griežtas skyrininkas.

— Kuris?

— Mūsų.

— Ar tasai, kuri su skyrininku Motuzu vaikščioja? — teiraujasi trečiojo būrio vyras.

— O iš kur tu žinai mūsų skyrininko pavardę? — klausia pirmojo skyriaus j. kar. Šimonis.

— Jį aš piemeniu būdamas pažinau. Drauge bandą ganėm.

— Gal iš to paties kaimo?

— Taigi, — sako j. k. Algimantas.

— Iš to paties. Tik dabar jau vienkiemiuose, bet ir tai dažnai suseidavom.

— Ot skyrininkas — griežtas, drausmingas, bet niekada be reikalo žodžio nepasakys. O kiek žino, kaip karininkas.

— Matai. O namuose buvo taip sau vyras, kaip ir visi.

— Puikus skyrininkas. Pamanyk, dar nė vienos pabaudos niekam nėra davęs. Bet mes ir stengiamės. Dabar kiekvienas labiausiai bijo pirmas gauti pabaudą.

— Pabūtumėt jūs prie mūsų skyrininko nors vieną dieną, tai tuoj pabaudų nebepaneštumėt, — sako Algimantas, žvilgtelėjęs į apkalbamujų pusę, lyg norėdamas įsitikinti ar jie neišgirs.

Kuopos vado švilpukas.

— Tęst užsiėmimus!

Vyr. pusk. Bružys negali užmiršti to nelemtojo atsitikimo. Jo dėmesį lyg magnetas traukia gr. Damašiaus darbas lauke. Čia vėl ieško atsakymo:

— Argi tai būtų vilkas avies kailyje? Jei taip, tai neatidėliotinai reiktų pranešti būrio vadui. Bet jeigu taip nėra, tai be reikalo suklaidsiu būrio vadą. O

kodėl suklaidinti — juk galima sakyti tik patį faktą. Taip. Ir būtinai reikia pasakyti.

Būrio vado akis taip pat, šalia daugelio kitokių reiškinų, pastebėjo ir gr. Damašiaus pasireiškiantį dviveidiškumą. Tokią mintį sukėlė nuolatinis to skyrininko siūlymasis ką nors padaryti ir jo atidumas, ar jis yra matomas ar nematomas. Tiesa, vadas buvo įsitikinęs, kad visus trūkumus būsią galima pašalinti, bet pirmiau reikėjo juos nustatyti.

Tą pačią dieną būrininkas apie įvykį su antrojo skyriaus skyrininku pranešė būrio vadui.

— Ar anksčiau nesi tai pastebėjęs?

— Nepastebėjau, tamsta leitenante. Atrodė, kad toks vyras negalėtų taip pasielgti.

— Gerai, — pasakė vadas ir nuėjo.

Kitą dieną rytinio patikrinimo metu į trečią kuopą atėjo ltn. Morkus.

— Kuopa ramiai! — sukomandavo viršila.

— Sveiki, vyrai!

— Sveiks, tamsta!

— Tęsit apžiūrėjimą, — įsakė leitenantas ir nuėjo į savo būrio kambarius, v. p. Bružio lydimas.

Pirmojo skyriaus kambarys.

Tvarka ir švara. Tačiau, vistiek skyrininko lovą dar galima išskirti vien iš nepaprastai dailaus paklojimo. Tai savo rūšies menininko darbas.

— Neabejoju, kad ir spintos tvarkoje, — pasakė būrio vadas ir išėjo į antrąjį skyrių.

— Pašaukti skyrininką.

Tik kelių sekundžių užteko, kol skyrininkas atvyko.

— Atrakink savo spintą.

Grandinį išmušo šaltas prakaitas.

Susuktas rankšluostis, išplyšę popieriai, pilna duonos trupinių, ir, aplamai, netvarka.

— Pašaukti visos kuopos skyrininkus! — įsakė į spintą akis metęs vadas.

Skyrininkai skubiai susirinko.

Grandinio Damašiaus nugara slankiojo baimė, o akis ir veida kapojo gėdos šluota.

— Kariuomenei reikia sąžiningų vyrų, o ne melagių ir apgavikų! — pradėjo karininkas į susirinkusius. — Prieš jus štai gyvas pavyzdys. Dar tik pati pradžia viršininko pareigose, todėl tikiu, kad grandinis Damašius pasitaisys. Bet jeigu jūs liepsite daryti, o patys nedarysite, tai būsite tikrai verti melagių, apgavikų vardo. Tokiose smulkmenose mokomės ir kitus mokome būti sąžiningais, drąsiais ir atvirais kariais ir piliečiais. Ne kartą iš jūsų — viršininkų reikalauta būti pavyzdžiu! Tai yra įsakymas, ir kas jo nevykdo — ne vieta jam mūsų tarpe!

Įsikirščiaavęs vadas nutilo.

Skyrininkų veidai paraudę. Jiems gėda dėl draugo pasielgimo.

Gr. Damašius stovėjo pusiau apsvaigęs. Visas jo išdidumas buvo sudaužytas, sutriuškintas draugų ir viršininkų akivaizdoje, iš kurių jis tikėjosi pagyrimo.

— Aš tikrai nemanau, vyrai, kad jūsų tarpe yra dar vienas, kurs elgtųsi taip, lyg skyrininko pareigos atpalaiduotų jį nuo priesaikos! —

Tyla. Akys žaibuoja.

— Ateity šito venkite! — griežtu balsu pasakė leitenantas.

Vėl uždarytomis lūpomis stovėjo visi, tvirtai ryždamiesi būti sąžiningi. Visus labai stipriai veikė išdidaus skyrininko sumenkėjimas.

— Grandinis Damašius, — valdydamas savo balsą kreipėsi vadas.

— Aš, tamsta leitenante! — atsiliepė skyrininkas, nors gana garsiai, senu įpratimu, bet aiškiai pasikeitusiu balsu.

— Tamsta suteršei gero skyrininko vardą ir turi draugų atsiprašyti.

— Klausau, tamsta leitenante, atsiprašysiu. — Nutrūko.

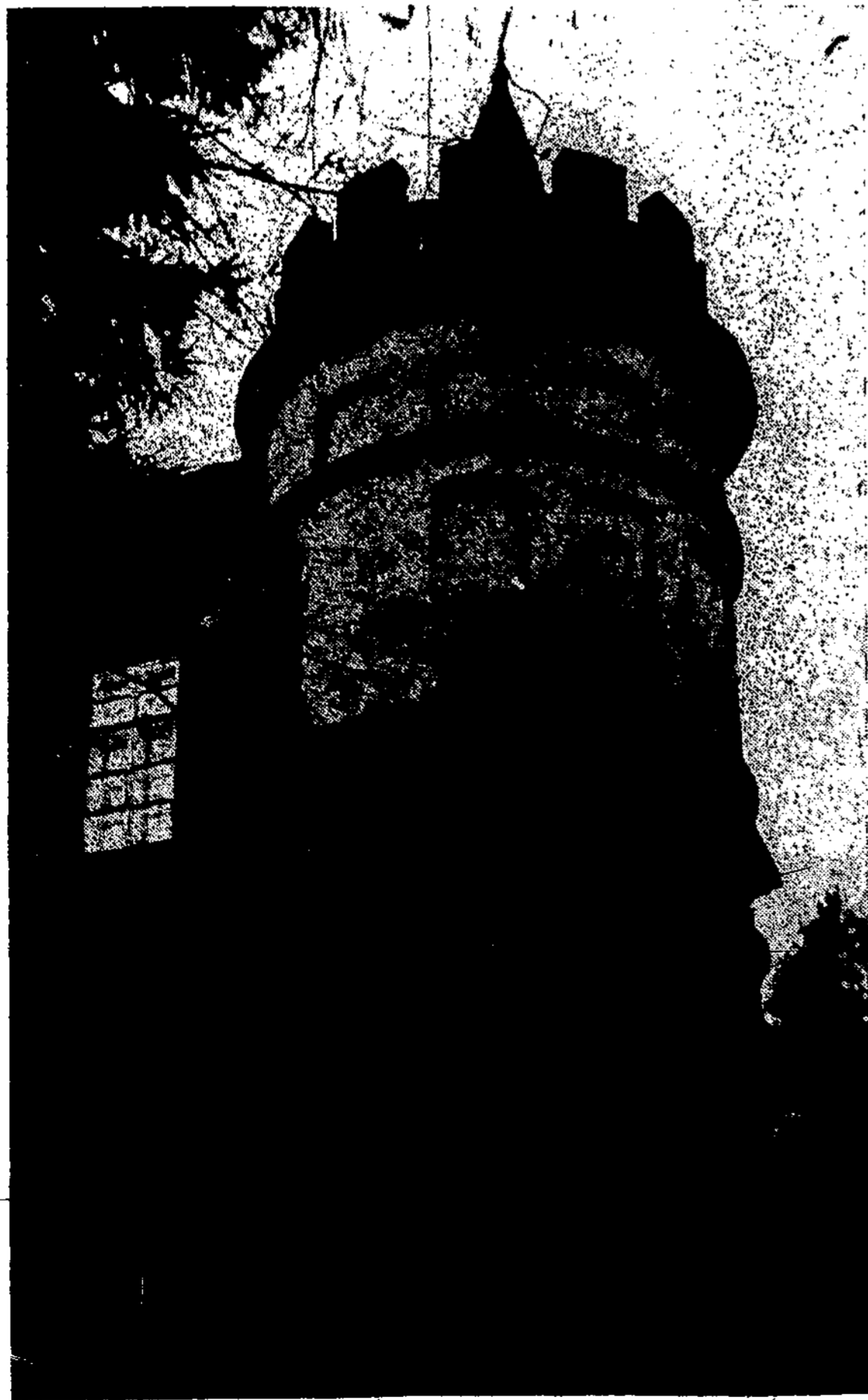
Grandinio Damašiaus akys patvino tik tik laikėsi neverkusios. Širdyje augo didelis pasiryžimas pasitaisyti ir pagarba vadui. Visa tai dėjosai labai staiga — vos pradėjus atsiprašyti.

— Akivaizdoje čia susirinkusių aš iš tamstos reikalauju kario garbės žodžio, kad nuo šio laiko būsi pavyzdingas pareigose.

— Pasižadu kario garbe, kad nuo šio laiko būsiu pavyzdingas pareigose.

— Linkiu pasisekimo.

Didelis Damašiaus pasiryžimas iš vienos pusės ir nepaprastai kietas, atkaklus senųjų įpročių kalnas buvo iš kitos pusės. Tarp tų priešingumų atsidūrė garbės žodžiu pasižadėjęs skyrininkas. Jam buvo tik vienas kelias — sugriauti, sutraukti senųjų įpročių grandinę ir pastatyti naują, šviesų rūmą, kuriame kiekviena

Siesikų pilis

B. Buračo foto

plyta reikštų sąžiningą pareigų atlikimą ir duotojo pasižadėjimo vykdymą.

Dieno po dienos slinko tolyn ir tolyn. Prabėgo savaitė. Gr. Damašius vengė draugų. Vengė net savo geriausio draugo Motuzo, kuris irgi buvo užsigavęs dėl jo nenuoširdumo, kai klausė apie būrininko pastabą.

Antrojo skyriaus jauni kareiviai pašnibždomis jau kalbėjo apie skyrininko pasikeitimą, nors jokios priežasties nežinojo. Kiekvienas jų savotiškai dalyką aiškino, taip pat atidžiai klausėsi, ką kiti kalba tuo reikalu.

— Pamanyk, visas pabaudas nuėmė.

— Taigi, pirmą kartą, — stebisi j. k. Girdenio kaimynas.

— Bet ar jūs žinot, kad jau visa savaitė, kaip niekas be eilės negavo, — pridėda žinovas.

— Aš irgi pastebėjau. Kažin ar prieš gerą ar prieš blogą? — rūpinasi pažįstamasis j. k. Kaminas.

— Jau kad užeis kada nors, tai, tur būt, visi be eilės kiekvieną dieną dirbsim.

— Aš manau, kad dabar žiūri kas gerai dirba nebaudžiamas, — trumpai pabrėžė j. k. Algimantas.

— Tikrai taip ir bus. Juk dabar daug mažiau besibara. Tik akimis nužiūri, rodos, kad nusmeigs. — Pareiškė naują pastabą viso skyriaus seniausias j. k. Kalvis.

— Tikrai mažiau.

— Aha — žiūrėk ir mūsų Nikontas jau nustojo būti linksniuojamas rikiuotėje.

— Kad nustojo, tai dar ne visai, bet kad jau daug mažiau, tai tiesa.

— Man atrado, kad paskiausiai mūsų skyrininkas labai susimąstęs, — glaudydamas mažytes savo ausis paporina j. k. Glaudenis.

— Tiesą sakai. Pirmiau, žiūrėk, užsiėmimuose per pertraukas mūsų skyrininko balsas už visus garsiau skambėjo, o dabar visai nutilo.

— Gal iš namų blogą laišką gavo, — spėja Kaminas.

Tokiomis mintimis dalijosi jie, neatspėdami tikrosios priežasties.

Patsai skyrininkas kuo dailiausiai rytais taisė lovą ir iš pagrindų persitvarkęs spintoje, labai dažnai ir atidžiai žvalgėsi joje, ieškodamas ką nors pataisyti. Jis visą savaitę tikėjosi, kad vėl būrininkas ar būrio vadas ateis jo patikrinti. Neatėjo. Šito negana — skyrininkas aiškiai pastebėjo, kad jo slaptai nesekioja, nors to taip pat tikėjosi. Jo garbės žodžiu buvo visiškai pasitikėta. Gr. Damašiaus galvoje pradėjo plėstis jau seniai pasėtas, bet iki šiol neprigijęs diegas, kad pareigos atliekamos ne pagyrimui gauti, o daug aukštesniam tikslui. Tikslui, kurio siekia visa kariuomenė. Ir kada susikaupęs gr. Damašius taip mąstydavo, jis visada pridavo tos pačios nuomonės, kad taip ir turi būti, kitaip neįmanoma. Juk kariuomenėje bebūdamas žmogus mokosi — yra mokomas. Kontroliavimas čia turi tik laikinos reikšmės: tol, kol kareivis bus įpratintas pats veikti, kol visą jo kraują persunks mintis — suprati mas to, kad jis turi sąžiningiausiai dirbti netikrinamas, nes — kas patikrins individualų veikimą kare, kuriam rengiasi? O juk ateities kare labai dažnai teks atskirai veikti. Štai kodėl gr. Damašius nėra tikrinamas — būrio vadas laiko jį jau pribrendusiu suprasti kareivio pareigas. Skyrininkas juk jau yra auklėtojas. Jis turi būti kario pavyzdžiu, kurs yra sąmoningas — pats iš savęs, be jokios priežiūros veikia bendrojo tikslo linkme. Jis gali didžiutis tuo, kad supranta tą tikslą, kad

jau yra mažu varikliu kitų taja kryptimi. Todėl ir savo valdiniuose turi diegti mintį, kad jie turi gerai, sąžiningai atlikti savo pareigas ne dėl jo — skyrininko, o dėl to, kad jie nešioja kario vardą. Skyrininkas yra tik mokytojas ir prižiūrėtojas.

Taip mąstydamas gr. Damašius išstis valandas dieną ir naktį, žiūrėdamas iš savo lovos į žvagždėtą dangų, kol užmigdavo. Jis jautė savo sieloje vykstančią atmainą. Krūtinėje, tarytum, augo naujos jėgos, žadėdamos gražų rytojų. Šypsena praskeisdavo jo lūpas, kai pagalvodavo kaip draugas Motuzas nustebs, kada jam papasakos apie naują savo pareigų supratimą.

Kiekviena diena buvo nauja. Palengva grįžo senas skyrininko linksmumas, bet jis buvo labai pasikeitęs. Dingo noras, kad jį girtų, arba ne vietoje pasirodyti gudresniu. Naujasis gr. Damašiaus linksmumas buvo kvietimas į bendrą juoką ir jaunystės spindėjimą.

Būrio vadas netikrindamas ir neklausdamas būrininko, gerai žinojo, kad gr. Damašiaus pasižadėjimas ne veltui nuėjo. Iš judesių, komandų padavimo ir vykdymo, iš jaunų kareivių veidų, kada jie stovi prieš savo skyrininką, ir iš daug daug kitokių reiškinių karininkas pajėgė matyti, lyg veidrodyje, tikrąjį Damašiaus pasikeitimą.

Būrininkas taip pat gerai jautė skyrininko kitėjimą. Jau koridoriuje nebebuvo visus prašaukiančio barimosi, né tokio ilgo tvarkymosi — viskas kaip ir kituose skyriuose. Kareiviai jau pradeda patys rūpintis savo reikalais — klausia skyrininką. Matyti darbo sklandumo pradžia.

Prabėgo dvi savaitės. Būrio vadas įsakė pakviesti gr. Damašių.

Vado akys tiriamai žiūrėjo į atvykusį ir patenkintas jautė, kad prieš jį stovi rimtas vyras, o ne senasis pataikūnas.

— Aš labai džiaugiuos, kad iki šiol savo pažadą ištesėjai. Tikėdamasis, kad visą amžių jį tesėsi, aš tarpininkavau pakelti tamstą į jaunesniojo puskarininko laipsnį, drauge su kitais būrio skyrininkais.

Klausantis tų žodžių skyrininko širdis tvaksėjo tankiau, bet lūpos buvo kietai suspaustos. Veidai nukaito.

— Juk tiesa, kad esi labai pasikeitęs?

— Taip, tamsta leitenante.

— Visas gyvenimas atrodo lyg naujas, ar taip?

— Taip, tamsta leitenante — atrodo naujas.

— Gerai, gerai — tuo keliu ir eik visomis jėgomis. Laikykis jo.

— Stengsiuos, tamsta leitenante!

Kelios dienos nuskendo laiko amžinybėn ir trečios kuopos vakariniame patikrinime viršila perskaitė pulko vado įsakymą apie grandinių pakėlimą į jaunesniojo puskarininko laipsnį.

Kitą dieną naujomis aukso juostelėmis žibančiuosius sveikino draugai, pažįstami ir viršininkai.

Jaun. puskar. Motuzas ir Damašius sėdėjo ant suoliuko vėl bičiuliškai šnekėdamiesi. Jie turėjo daug, labai daug bendrų reikalų. J. p. Damašiaus atgijimas, jo nuoširdumas pasakojant savo mintis, kažin ką naujo davė ir gana daug žinančiam j. p. Motuzui.

O geležinės lovos stovėjo šaltos, kaip visada. Barzdoti kunigaikščiai ir mediniai kryžiai palubėse laukia čia gyvenančių kareivių darbų vaisiaus. Jie klausosi tyliai mąstydami, slapta laimindami gerus, ir smerkdami blogus pradus. Jie mato visas mintis.

J. Noreika

Palapinių mieste

Naktis. Miega smėlėti Gaižūnų pušynai ir pelkės, tik lakštingalos daina skardi.

Atidžiai pažiūrėjęs matai sriauniojo Nerio krante, žalioje slėnio lygumėlėje, pabūklų siluetus. Praslinkęs pro juos atsiduri ties lieknų baltu beržynėliu, kuriame pertvarų pertvaros, o jose žirgai. Praeini, kad jų nepažadintum, persiriti per balto smėlio kalvelę ir atvyksti į palapinių miestą.

Miestas miega. Pro plonas palapinių sienas girdėti lengvas sveikų žmonių kvėpavimas. Tylu, ramu, Bundančių paukščių balsai su bevaikščiojančio budėtojo kardo ir pentinų skambėsiu sudaro visą miesto triukšmą.

Pamažėl, žara, pasisukusi į rytų pusę, pradeda labiau žoruoti. Skardūs budėtojo „baterija kelk!“ sutrikdo miesto tylą. Pradeda judėti palapinės, kulverčiais iš jų verstis artileristai, skardėti balsai.

Triukšmas dar padidėja, pradeda puškenti nuo besiprausiančių Nerio pakraščiai, skambėti su karšta kava katiliukai, pakinktai... Netrukus prie nušvitusių pabūklų sublizga plieno šalmai. Sudunda žemė, sučerška, ir baterijos ištuštinę aikštelę, pasineria smėlingame miško kelyje.

Miestas ištuštėjo, Pasiliko tylu kaip naktį.

Kai saulė palipa ant beržų viršūnių, po vieną pradeda rodytis gatvėse pamigę gyventojai, raštininkai ir kiti tylūs pareigūnai.

Anksčiau, neaiškios, miesto parkuose kliombos, paryškėja ir bevaikščiodamas baltais takeliais neatsigėri matomu gražumu. Ko čia nepridirbta, ko neišgalvota, stebiesi, iš kur atsirado tiek gabių dailininkų išpuošusių gėlėmis, paveikslais ir šūkais miesto gatves? Stebiesi mokėjimu sunaudot daugybę vietos, medžiagos ir iš jos padaryti akį veriantį grožį.

Apipiečiais iš miško, per smėlyną išplaukia apdulkėję, aprūkę pabūklai, su išsimaudžiusiais prakaitu ir dulkėse žmonėmis bei arkliais.

Ir vėl atgyja miestas, žvengia žirgai, prie rūkstančios virtuvės skamba katiliukai, aidi įvairiausi balsai. Lieknų beržų paunksnėje žali stalai užtiesti, garbanotose viršūnėse gieda paukščiai, valgyk ir vis dar apetitas kyla.

Štai turgavietė, joje daugumas gyventojų vaišiniasi pienu, uogomis ir kitais skanėstais.

Kur eini, vis viens į kitą panašūs, liemeniningi vyrai, retas kuris apsilvilkęs, visi su sporto kelnaitėmis, įdegę lyg juodumo.

Patrauki per pliažą ir o! Koks pliuškėjimas, nardymas, kaip žuvų nerštas pavasary. Smėlio kranuose besikaitinančių kūnai žvilga saulėje.

Saulei nusileidus trimito garsas kviečia karius vakarinei maldai. Maldos garsai susilieja su vakaro paukščių daina ir pripildę širdis ramumo nuskrenda mišku pas Kūrėją. Vėl suaidi dainos begrižtančiųjų iš patikrinimo artileristų.

Judėjimas mažėja, net gražus vakaras nesulaiko pasigėrėti juo, nes visi nori pasilsėti. Vis daugiau palapinių pradeda alsuoti, netrukus tylos trimitas ir likusias sumigdo.

Vėl tylu, vėl naktis liūliuoja užmigusių gyvenimą.

J. p. B. Gražulis

Šaudymo sporto reikalu

Nors kariniu parengimu jau seniai susirūpinta, bet mažai kreipiama dėmesio į svarbiausią kariško paruošimo sporto šaką, į šaudymą. Šaudymo sporto tikslas visus jaunuolius išmokyti vartoti ginklą ir taikliai šaudyti taip, jog jiems atėjus į kariuomenę nebereiktų iš pradžių mokytis, bet tik turimas žinias pagilinti. Todėl būtų laikas atkreipti dėmesį į tą įdomią ir jaunimą patraukiančią sporto šaką. Aš, vadovaudamas skautų vienetais, patyriau, kad jie labai mėgsta šaudyti. Tad tuo reikalu reiktų susirūpinti ir skautų organizacijai, kurios draugovėms vadovauja aktyviosios tarnybos bei atsargos karininkai, skautai atlikę karinę prievolę, šauliai bei turintieji supratimą apie ginklus ir šaudymą.

Skautams patogiau būtų atlikti šaudymo pratimus iš mažojo kalibro šautuvų, kurių beveik kiekvienoje veitoje būtų galima gauti. Skautai nuo 17 metų amžiaus jau galėtų šaudymo pratimus atlikti iš kariškų šautuvų prie kariuomenės dalių, esančių arčiausiai vieneto.

Visos valstybės, ypač Šveicarija, šaudymo sportą ir gyventojų mokymą šaudyti labai vertina ir tuo daug laimi. Aš čia trumpai pažymėsiu kai kurių valstybių šaudymo sporto pažangą.

Šveicarijoje šaudymo mokymas nuo 1907 metų yra privalomas, nustatytas įstatymu. Ten šaudymo sporto ir fizinio lavinimo organizacijos sudarytos vyriausybės iniciatyva; jų nariai nuo 17 iki 20 metų turi išeiti nustatytą programą ir atlikti šaudymo pratimus. Iš sportinių šautuvėlių, jaunesnių kaip 17 metų, besimokančių šaudyti, dabartiniu metu Šveicarijoje yra apie 50 tūkstančių jaunų šaulių (Jungwehr). Reikia pažymėti, kad šveicarai visi mokosi vartoti ginklą, nors jų nepriklausomybė užtikrinta visų Europos valstybių.

Lenkai taip pat rūpinasi karišku paruošimu. Ypač daug dėmesio kreipia į šaudymo sportą, kurių organizacijų nariai būtinai turi mokėti šaudyti iš mažojo kalibro šautuvų ir kariškų ginklų. Dabartiniu metu visose lenkų vidurinėse ir aukštesnėse mokyklose yra įvestos nuolatinės šaudybos pamokos.

Rusijoje šaudymo sporto organizacijos vyriausybės remiamos ir aprūpinamos valdiškais instruktoriais; valstybė joms duoda taip pat šaudmenis ir ginklus.

Vokiečiai taip pat turi daug kariško pobūdžio sporto organizacijų, kurių visi nariai be paprasto sporto, daugiausiai mokosi šaudyti ir ginklą vartoti. Tokiose organizacijose yra apie trys milijonai narių, susipažinusių su ginklais ir mokančių gerai šaudyti. Šaudymo sporte ten dalyvauja ir skautai (Pfadfunder) sąjungos nariai.

P. Paulauskas

Gimnazijų šaudymo pratimai

Šių mokslo metų gale karo vadovybės buvo įsakyta atlikti su aukštesniųjų bendrojo lavinimo bei joms lygių mokyklų ir su aukštesniųjų ūkio mokyklų mokiniais šaudymo pratimus kovos šoviniiais, duodant jiems po 3 šovinius.

Šaudymo pratimus kovos šoviniiais atliko:

a) pirmą rengiamąjį pratimą atliko VII ir VIII kl. mokiniai ir

b) antrą pratimą aukštesniųjų bendrojo lavinimo bei joms lygių mokyklų VIII kl. mokiniai.

Šaudymui vadovavo karinio rengimo instruktoriai. Ginklais ir šoviniiais aprūpino kariuomenės dalys. Mokiniai gana uoliai šią garbingą pareigą atliko ir kai kur pasiekė gerų vaisių. Sąlygos buvo tokios:

a) pirmasis pratimas 100 m gulom nuo atramos,

b) antrasis pratimas 150 m gulom nuo rankos.

Atliktų šaudymo pratimų rezultatai mokyklomis tokie.

1) Zarasų prof. K. Būgos valdžios komerc. mokyklos pirmajame pratime dalyvavo VII ir VIII kl. 13 mokinių, išpildė sąlygas 69%, ir antrajame pratime VIII kl. 8 mokiniai, išpildė 25%.

2) Raseinių valdžios gimnazijos pirmajame pratime dalyvavo 21 mokiniams, išpildė 48%, ir antrajame pratime 9 mokiniai, išpildė 67%.

3) Kėdainių valdžios gimnazijos pirmajame pratime dalyvavo 10 mokinių, išpildė 80%, ir antrajame pratime 21 mokiniams, išpildė 62%.

4) Ukmergės valdžios gimnazijos pirmajame pratime dalyvavo 42 mokiniai, išpildė 67%.

5) Pasvalio inž. P. Vileišio V. V. aukštesniosios komercijos mokyklos pirmajame pratime dalyvavo 15 mokinių, išpildė 74%, ir antrajame pratime 8 mokiniai, išpildė 75%.

6) Linkuvos valdžios gimnazijos pirmajame pratime dalyvavo 20 mokinių, išpildė 70% ir antrajame pratime 10 mokinių, išpildė 60%.

7) Seinų „Žiburio“ gimnazijos pirmajame pratime dalyvavo 15 mokinių, išpildė 87%, ir antrajame pratime 3 mokiniai, bet sąlygų neišpildė.

8) Panevėžio valstybinės berniukų gimnazijos pirmajame pratime dalyvavo Va, Vb, VI, VII ir VIII kl. 111 mokinių, išpildė 75%.

9) Šaulių valdžios berniukų gimnazijos pirmajame pratime dalyvavo 43 mokiniai, išpildė 75%, ir antrajame pratime 15 mokinių, išpildė 66%.

10) Kauno Tėvų Jėzuitų gimnazijos pirmajame pratime dalyvavo 36 mokiniai, išpildė 86%.

11) Mažeikių valdžios gimnazijos pirmajame pratime dalyvavo 31 mokiniams išpildė 84% ir antrajame pratime 12 mokinių, išpildė 25%.

12) Tauragės mokytojų seminarijos pirmajame pratime dalyvavo 14 mokinių išpildė 92% ir antrajame pratime 14 mokinių, išpildė 50%.

13) Utenos valdžios gimnazijos pirmajame pratime dalyvavo 27 mokiniai, išpildė 74%, ir antrajame pratime 17 mokinių, išpildė 65%.

14) Belvederio aukštesniosios pien. mokyklos pirmajame pratime dalyvavo 17 mokinių išpildė 42%.

15) Kražių „Žiburio“ d-jos gimnazijos pirmajame pratime dalyvavo 17 mokinių, išpildė 47%, ir antrajame pratime 8 mokiniai, išpildė 37%.

16) Gruzdžių aukštesniosios gyvulininkystės mokyklos pirmajame pratime dalyvavo 25 mokiniai, išpildė 84%, ir antrajame pratime 10 mokinių, išpildė 30%.

17) Aukštesniosios technikos mokyklos pirmajame pratime dalyvavo 71 mokiniams išpildė 86% ir antrajame pratime 32 mokiniai, išpildė 72%.

18) Kybartų valdžios aukštesniosios komercijos mokyklos pirmajame pratime dalyvavo 16 mokinių, išpildė 63%, ir antrajame pratime 7 mokiniai, išpildė 28%.

19) Tauragės valdžios aukšt. komercijos mokyklos pirmajame pratime dalyvavo 12 mokinių, išpildė 84%, ir antrajame pratime 3 mokiniai, išpildė 66%.

Be to, Panevėžio berniukų gimnazijos VI, VII ir VII kl. mokiniai atliko tradicinės šaudymo rungtynes 4 p. L. K. Mindaugo pulko šaudykloje. Šaudymo sąlygos — į 24 žiedų taikinį iš 150 m atstumo gulom nuo rankos po 5 šūvius.

Vieninėse rungtynėse laimėjo: pirmąją vietą — VII kl. mokinys Balkevičius, išmušęs 91 tašką ir gavo 1 pėstininkų divizijos paskirtą dovaną — fotoaparata; antrąją vietą — VIII kl. abiturientas J. Tilindis išmušęs 81 tašką ir gavo 4 p. pulko paskirtą dovaną — laikrodį, ir trečiąją vietą VI kl. mokinys Vyt. Slavinskas, išmušęs 78 taškus, ir gavo gimnazijos skirtą dovaną — safiano odos piniginę. Dovanos su atitinkamais parašais buvo iškilmingai įteiktos š. m. birželio mėn. 13 d. Panevėžio berniukų gimnazijoje.

Dėl klasių pirmenybių rungtynės VI, VII ir VII kl., rezultatai tokie V kl. 41,48 taškų, VII kl. 49,83 ir VII kl. 41,91. Tuo būdu tarpklasinėse rungtynėse laimėjo antrus metus iš eilės VII kl. ir gavo kaip klasės nuosavybę 1 pėst. divizijos štabo pereinamąją dovaną — šaulio statulėlę.

S. N.

TAURAGĖS AUKŠTESNIŲJŲ MOKYKLŲ MOKINIŲ LAUKO PRATIMAI

Birželio mėn. 14 d. mokslo metai baigėsi tradiciniu iškilmingu lauko pratimu. Aukšt. komerc. mokyklos ir mokytojų seminarijos vyresniųjų klasių moksleiviai sudarė vyriausią patrulį iš viso per 70 žmonių. Visas būrys buvo apręgtas pilna kautynių apranga: su kuprinėmis, šautuvais ir šovinynais.

Po trijų žygio valandų vyriausiasis patrulis sutabdomas postovio apsaugai. Išstatoma lauko sargyba. Būrys, vadovaujamas jaun. leit. Geštauto, organizuoja pasipriešinimo ruožą. 8 val. 45 min. pasirodo priešas. Mūsų lauko sargyba, vadovaujama mokinio Budelskio, paleidusi kelis šūvius, pasitraukia. Tačiau priešas smarkiai spaudžia. Lauko sargyba priversta skubiai trauktis.

8 val. 55 min. priešas pasirodo prieš visą būrį, esantį pasipriešinimo ruože. Energinga ugnis sulaiko priešų puolimą, ir trimitas pratimą užbaigia. Po to pratimo vadovas majoras Stanulis išnagrinėja pratimą. Pasirodo, manevruoti jau sugebame. Tarp kariuomenės dalinių veiktumėm jau visai gerai. Tik, trūko kariško judrumo ir taikymosi prie vietos. Paskui buvo iškilmingai sutiktas Tauragės įgulos viršininkas pulk. Genis. Po jo linkėjimų buvo paradas. Na, o po to, skaniausi kariški kopūstai su rūkytu kumpiu ir dešromis, dargi iš kariškos virtuvės.

Pasistiprinę 10 val. 50 min., su orkestru ir dainomis grįžome namo. Likome visi sveiki. Ir nors rankos pailso, bet per visą miestą šautuvus nešėme ramiai, nes tai buvo paskutinė ir maloniausia šiais mokslo metais mūsų pamoka.

Jon. Aviž.

STUDENTŲ STOVYKLA NIDOJE

Liepos 2 d. Nidoje prasidėjo mūsų studentų stovykla. Ją surengė mūsų universiteto studentų atsargos karininkų „Ramovės“ korporacija. Daugumas stovyklautojų yra studentai, nors yra ir mokytojų. Pati stovykla gražiai įrengta.

Stovyklos viršininkas 5 pėst. p. ltn. Keturakis, jo padėjėjas ats. j. ltn. J. Žukauskas, ūkio viršininkas — ats. j. ltn. Vyt. Gavėnas, tiekimo viršininkas — ats. j. ltn. J. Ignatavičius, korespondentas — ats. j. ltn. J. Leonavičius, kuopos vadas ats. j. ltn. K. Pakalniškis ir adjutantas ats. j. ltn. St. Jakutis.

Stovyklautojai, kurių yra keliasdešimt, šalia kariškų pratimų turi labai daug gražaus laiko pasimaudyti jūroje ir pasivaikščioti po kopas.

Iškilmingas stovyklos atidarymas buvo ši sekmadienį. Rytą visi stovyklautojai organizuoti nuvyko į Nidos bažnytelę. Pats atidarymas prasidėjo atvykusių iš Klaipėdos svečių sutikimu.

Iš Nidos vasarotojų atsilankė švietimo viceministeris K. Masiliūnas, dir. L. Vaitiekūnas. Visa stovykla buvo išsiriakiavusi. Plk. Liormonas pasakė ilgą kalbą. Jis pabrėžė didelius korp. Ramovės nuopelnus krašto saugumo reikalams ir palinkėjo visiems šios rūšies darbams kuo geriausio pasisekimo. Baigdamas pakvietė visus sušukti 3 kart valio už vyriausią Lietuvos ginkluotųjų jėgų viršininką Valstybės Prezidentą, Tautos Vadą, Antaną Smetoną.

Atsilankę svečiai apžiūrėjo ir susipažino, kaip gyvena stovyklautojai. Jie buvo ir pakviesti stovykliškų pietų.

Per pietus sveikinimo kalbą pasakė švietimo viceministeris K. Masiliūnas.

Stovyklautojų vardu kalbėjo ats. j. ltn. J. Žukauskas, pareikšdamas, jog ši stovykla yra tik pradžia, nes ateity turės būti rengiama daugiau tokių stovyklų.

Be to, dar gražias sveikinimo kalbas pasakė atsargos karininkų s-gos Klaipėdos skyriaus vardu ats. plk. Grudzinskas ir Klaipėdos šaulių vardu Vanagaitis.

Ats. j. ltn. J. Leonavičius

ŠVIETIMO MINISTERIS IR KARIUOMENĖS VADAS SKAUTŲ STOVYKLOJ

Liepos 5 d. 7 val. vakaro į Kauno „Aušros“ tunto skautų stovyklą prie Karmelavos, į Guldėnų mišką, atvyko pasižiūrėti skautų gyvenimo stovykloje švietimo ministeris prof. Tonkūnas ir kariuomenės vadas gen. št. pulk. St. Raštikis su poniu. Į stovyklą aukštuosius svečius atlydėjo šefo pavaduotojas dr. Alekna, vyriausias skautininkas pulk. J. Šarauskas, l. e. kariuomenės štabo viršininko pareigas gen. št. pulk. ltn. Gaušas, karo mokyklos viršininkas gen. št. pulk. Musteikis su poniu ir daug kitų svečių. Švietimo ministeris ir kiti atvykę svečiai apžiūrėjo stovyklą, kurioje stovyklauja per 120 skautų. Stovyklautojai paskirstyti į penkias draugoves. Apžiūrėjus stovyklą, svečiai buvo pavaišinti stovykliška vakariene. Po vakarienos įvyko skautų laužas, kur programą išpildė patys stovyklaują skautai. Baigiantis laužui atsisveikinimo žodį tarė švietimo ministeris prof. Tonkūnas ir kariuomenės vadas gen. št. pulk. St. Raštikis. Į kariuomenės vado kalbą skautai chorų atsakė: „Kariuomenės Vade, turėki vilties, kai bus tėvynė pavojuje, teiksime paspirties!“

Jau vėlai naktį svečius kupinus gražių išpūdžių skautai išlydėjo iš stovyklos.

Alf. Štns

SKAUTIŠKOS MOKYTOJŲ STOVYKLOS KLEBONIŠKYJE

Štai, jau ketvirtoji vasara, kaip vyriausias skautų štabas be pertraukos surengia skautišką stovyklą pradžios mokyklų mokytojams. Tų stovyklų uždavinys pamokyti mūsų mokytojus skautiško stovyklavimo, supažindinti su skautybės pagrindais ir duoti žiupsnelį žinių, kaip organizuoti, tvarkyti ir vesti jaunesniųjų skautų vienetus pradžios mokyklose. Skautiškoms stovykloms pradžios mokyklų mokytojai labai domisi ir visuomet gausiai į jas atvyksta. Į šios vasaros stovyklą, prasidėjusią liepos 3 d. Kleboniškių pušyne, atvyko 79 mokytojos, ir 33 mokytojai. Jie įsirengė dvi gražias stovyklas, su bendra vėliava, stalu, virtuve ir laužaviete. Visos mokytojos suskirstytos į 2 draugovi ir apgyvendintos 8-se pusračiu surikiuotose, didelėse šaulių sąjungos palapinėse. Viename šone stovi stovyklos štabo palapinė, antrame — krautuvės ir sanitarijos palapinė. Stovyklos ūkio priemonės ir maistas sutalpinti dviejose palapinėse ir specialiai įrengtame rūsyje. Visi įrengimai gražiai papuošti. Vyrų mokytojų stovykla mažesnė, nes ir jų du kart mažiau. Nors daug suvažiavusių mokytojų ir nepratę stovyklauti, tačiau labai greitai ir dailiai sugebėjo įrengti savo stovyklas. Antrosios stovyklavimo dienos rytą jau atvyko vyriausias skautininkas plk. J. Šarauskas ir vėliavos pakėlimo metu savo įsakymu paskelbė stovyklų atidarymą ir paskyrė jų vadovybes. Moterų stovyklos viršininke paskirta sktn. V. Arminaitė, vyrų — psktn. P. Karalius.

Be praktiškojo stovyklavimo darbų programą sudaro šie pašnekesiai ir pratimai: 1) ideologija, 2) statutai, 3) jaun. sk. vienetai ir jų vadai, 4) patyrimo laipsnių programos, 5) specialybės, 6) draugovės sueigos, 7) egzaminai, 8) d-vės veikimo planas, 9) d-vės būklas, 10) d-vės inventorių ir finansai, 11) d-vės rėmėjai ir tėvai, 12) d-vės raštinė ir knygos, 13) d-vės santykiai su kitomis mokyklomis ir organizacijomis, 14) skautiškoji praktika — skautavimas, 15) d-vės iškylos, 16) parodomosios sueigos, 17) draugininko lavinimasis. Lektoriais ir instruktoriais pakviesta vyr. sktn. A. Saulaitis, vyr. sktn. K. Palčiauskas, sktn. K. Dineika, sktn. V. Ržečickas, sktn. Vanagas, psktn. S. Šarauskienė, psktn. V. Dundoraitė, psktn. V. Palčiauskienė, mok. Nesavas ir kt.

Šios stovyklos yra IV-ųjų jaunesniųjų skautų vadų kursų bendrosios programos II-oji dalis. Stovyklų dalyviai jau prieš 10 mėnesių įsiregistravo į kursus ir parašė teoretinio pobūdžio rašto darbus. Baigę stovyklą dar turės atlikti vadovavimo praktiką — bent 5 mėn. tinkamai vadovauti jaunesniųjų skautų vienetai ir galų gale parašyti duota tema kursų baigimo rašinį. Tuo būdu vieni kursai išsitęsia per 1½ metų.

A. Ž.

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

MIRĖ

1. Birželio 7 d. Marijampolės apsk. ligoninėje dėl sužeidimo šoviniu į kaklą mirė 9 pėst. D. L. K. Vytenio pulko jaun. kareivis Otto Bildau, kilęs iš Pagėgių. Velionis palaidotas tėviškeje.

2. Birželio 10 d. dr. J. Basanavičiaus vardo karo ligoninėje plaučių uždegimu mirė to paties pulko jaun. kareivis Albinas Bulota, kilęs iš Vilkaviškio apsk., Gižų val., Skriaudupio k. Velionis palaidotas tėviškeje.

3. Birželio 26 d. Šventojoje prie Ukmergės nuskendo 1 p. L. K. Gedimino pulko eilinis Pranas Kuodis, kilęs iš Ukmergės apsk., Deltuvos val., Bartkuškių k. Velionis palaidotas Ukmergės katalikų parapijos kapinėse.

RUOŠIAMĖS KARIUOMENĖS TRANSLIACIJAI IŠ POLIGONO GYVENIMO

Š. m. liepos 14 d. 18—20,30 val. ruošiama transliacija iš karių gyvenimo. Programą išpildys vien tik kariai. Vytauto Didžiojo kuopos kariai ruošiasi minimai dienai.

II-JI STOVYKLA POLIGONE

Per žiemą poligono pušynai snaudę, vasarą tiesiog skruzdėlynais virsta: čia pėstininkai iš kulkosvaidžių šauda, čia artilerija judina žemę, čia lėktuvai burzgia — žodžiu, gyvenimas virte verda.

Šiomet antroji stovykla yra gražiame, saulėtame pušyne, už Ruklos km. prie Nerio. Pirmieji šį pušyną sujudino atvykę 3-čias art. pulkas, atsk. art. grupė ir 9-to p. pulko suvestinė kulkosv. dalis.

Po kelių dienų apmirusio pušyno vaizdas tuoj pasikeitė. Tarp pušelių išaugo sulygiuotos palapinės, jų tarpais išvedžiota takeliai ir gatvelės, kurių šonus puošia įvairūs pagražinimai: smėlio lysvės ornamentuotos; takelių ir gatvėlių kryžkelėse stovi Gedimino pilys, aukurai, prie kurių barzdoti vaidylos saugo kurenamą ugnį, kiek toliau snaudžia pelėsiais ir kerpėmis apaugusi Trakų ežero saloj Kęstučio pilis, o visos stovyklos priekyje, aukštai iškėlę savo viršūnes, stovi puošnūs stovyklos vartai.

Visa tai padaryta ne kokio menininko, ne iš įvairių dažų, bet, kropsčių kareivių, iš smėlio ir samanų.

Tad nenuostabu, kad II-ji stovykla susilaukia daug ekskursantų, kurie negali atsigėrėti stovyklos tvarka, papuošimais ir pačiu kariuomenės stovyklišku gyvenimu. Paskutiniu laiku stovyklą aplankė ats. karininkai „Ramovė“ korp., jungt. Kauno jaunuom. ekskursijos ir VI. 29 didžiausia — Jonavos šaulių 70 žmonių choro ekskursija. Jonaviškiai šiauliai norėjo mus palinksminti savo dainomis, tik gaila, kad blogas oras neleido jų gražių dainų pasiklausyti.

Geram orui esant, stovyklautojai pasimaudė Nery ir įdegė nuo saulės. Vakaraus stovykla linksminia pėstininkų armonikų ir artileristų stygų orkestrai, kurie beveik jau nori konkuruoti net su dūdų orkestru.

Minėti daliniai paskutiniu laiku atliko įvairius kovos šaudymus, o artilerininkai ir 3-jų dienų fortifikacijos darbus. Dabar beveik kasdien atvyksta vis naujų kariuomenės dalių manevruoti.

Mažinas

VYTAUTIEČIAI LAIMĖJO PRIZĄ

Š. m. birželio 25 d. įvyko kulkosvaidžių kuopų prizinis netiesus šaudymas. Ištraukus burtus Vytauto Didžiojo kuopa šaudė pirmoji. Šaudė labai gerai: išmušė 18 taikinių — 25 kliūdymais. Tuo pagerino senesnių laikų rezultata. Pažymėtina, kad kuopa pirmą kartą šiais metais dalyvavo kuopų priziniame šaudyme.

LAIKRAŠČIŲ KIOSKAS POLIGONE

59-to Ruklos šaulių būrio vado iniciatyva prie pirmosios stovyklos kelio pastatyta gražus kioskas. Kioskas veikia kasdien ir jame galima gauti įvairių laikraščių-knygų bei žurnalų. Kariai patenkinti savo brolių šaulių sumanymu.

V. s. p. Grigoras

Teismo kronika

— 3 art. pulko jaun. kareivis Fricas Lecas buvo paskirtas sargu prie pulko malkų sandėlio. Apie 24 val. jaun. kar. Lecas atėjo į pulko ambulatoriją su peršauta kaire ranka. Paklaustas, pasisakė, kad ranką persišovė netyčia. Ėjau, girdi, aplink malkas, perpuoliau, trinktelėjo šūvis ir kaput. Šiai tos nelaimės versijai nebuvo patikėta. Aiškinant rankos persišovimo aplinkybės, iš j. k. Leco buvo paimta keliasdešimt laiškų, tarp kurių buvo keliolika laiškų iš jo sužadėtinės Ernos E. Viename laiške jis savo Ernai rašo: „...Tu mane bari, Katelyte, kad aš dar nesugrįžau, taigi taip greit neina... Šešios savaitės jau greit praeis, o aš sakiau, kad aš neilgiau, kaip šešias savaites tarnausiu...“. Arba kitame rašo: „...Šiandien aš vėl buvau pasiūstas į ligoninę... buvau pripažintas tinkamu tarnauti. Tuo ta istorija dėl manęs dar seniai nesibaigia. Aš noriu sugrįžti ir aš sugrįšiu“. Ir pagaliau: „...jei man čia kas nors atsitiks, tai būk visai rami, ..., nes tai tyčia įvyks. Tai nebus blogai ir aš atsieksiu, ką aš užsibrėžiau“. Nors j. k. Lecas ir ramino savo sužadėtinę, bet ji vistiek klausia jį: „Kad tu sveikas, man tai yra didelis nuraminimas. Bet, kaip tu manai sutrumpinti tarnybos laiką, tai man mįslė...“. Ir, kaip matome, tą mįslę jis išsprendė prie malkų sandėlio 12 val. naktį. J. k. Lecas buvo baigęs Klaipėdos mokytojų seminariją ir kurį laiką mokytojavo įvairiose krašto mokyklose. Teismas Lecą nubaudė 5 metais sunkiųjų darbų kalėjimo, atėmė teises, kario vardą ir išmetė iš kariuomenės.

— Sanitarijos vyr. pusk. Leonas Drakšas už įžūlų elgesį su karininku ir to karininko šeimos nariu nubaustas vieneriais metais karo kalėjimo, o jo bendrininkas Zigmas Gališauskas — 2 savaitėm arešto lygtinai.

KARIUOMENĖS UGNIAGESIAI

KARO KALĖJIME IR DRAUSMĖS DALY UŽSIENIO SVEČIAI

Karo Kalėjimą ir Drausmės Dalį 1935 mt. birželio 30 d. aplankė Pabaltijos ugniagesių konferencijos dalyviai latviai ir estai. Apžiūrėjimui buvo išrikiuota dalies ugniagesių komanda. Rajone plevėsavo visų trijų Pabaltijos valstybių vėliavos. Svečius pasitiko dalies viršininkas plk. lt. Kazlauskas ir ugniagesių komandos viršininkas kapitonas Janickas. Po apžiūrėjimo ugniagesių komandos, visi svečiai dalies sodne buvo pavaišinti alučiu su kietu sūriu. Vaišių metu buvo pasakyta keletas kalbų. Rygos miesto ugniagesių brand-majoras tarp kitko pabrėžė, kad Lietuva pirmoji organizavo karius ugniagesius dalyse iš kurios dabar ima pavyzdį ir kitos Pabaltijos valstybės. Visomis trimis kalbomis buvo sušukta daug valio. Svečiams labai patiko mūsų drausmingi ir gražiai uniformuoti ugniagesiai, kuriuos svečiai net nufotografavo. Išvykstant svečiams buvo padėkota už atsilankymą; juos mūsų ugniagesių vadovybė palydėjo į Pažaislį.

V. p. Marchertas

4 p. p. ATSARGINIAI-UGNIAGESIAI GAVO DOVANĄ UŽ BENDRADARBIAVIMĄ

Paleistieji į atsargą XIV laidos pulko kariai-ugniagesiai visi yra baigę mokomąją kuopą. Daugumas jų — jaun. puskarininkiai ir keli grandiniai. Paskutinėse ugniagesybos pamokose išėina į atsargą plačiau buvo supažindinti su kaimų bei miškų gaisrais ir jų gėsinimo būdais. Visi pareiškė norą įstoti į šaulių bei kitas ung. komandas.

Paleidžiamiesiems į atsargą ugniagesiams, Panevėžio šaulių-ugniagesių k-da ir miesto ugniagesių draugija per pulko vadovybę atsiuntė dovanai po 15 egz. „Ugniagesio Vadovo“. Dovanotuose vadovėliuose padėti atatinkami parašai, kaip ženklas komandų bendradarbiavimo Panevėžyje. Pulko ugniagesių k-dos prižiūrėtojo majoro Inicko parėdymu, „Ugniage-

sio Vadovą“ gavo 15 labiau pasižymėjusių ugniagesių, o likusieji 15 buvo išdalyti burtų keliu. Gavusieji dovaną atsarginiai ugniagesiai buvo patenkinti ir labai dėkingi.

Pulko ugniagesių bendradarbiavimas su miesto ir šaulių komandomis reiškiasi ne tik gaisruose; jos viena kitai teikia paramos mokymo reikaluose ir organizaciniam darbe, kasmet ruošiamų priešgaisrinių propagandos savaitių proga. Panevėžio igulos ugniagesiai pasiryžę artimo pagalbai bendrai darbuotis ir ateityje.

Virš. Markelis

Iš Šaulių gyvenimo

NEMUNAČIAI. KALVARIJOS VALSČ.

Š. m. birželio 28 d. atliko programinius kaut. šov. šaudymus Nemunaičių, Rūdelės ir Susninkų šaulių būriai. Šaudyklai labai patogią vietą davė savo ūky būrio p-kas š. Tekorius. Visi būriai šaudymams gerai pasiruošę, užtat ir šaudymų vaisiai labai geri.

Rūdelės š. b. šaulys Gurevičius Liud. kliudė visus tris 12 ir gavo rinkt. vado dovaną. Nors buvo ir šiokia diena, bet šaudymui visi trys būriai davė per 100 šaulių.

IŠ LIUDVINAVO ŠAULIŲ GYVENIMO

Liepos 7 d. eiliniam būrio šaulių susirinkime stud. šaulys Sirutis laikė paskaitą: Ar šauliai turi bijoti karo. Paskaita buvo įdomi ir turininga. Po paskaitos būrio pirmininkas Petrusėvičius pranešė susirinkimui netikėtą naujieną, kad jo pastangomis yra gautas, iš Liudvinavo savivaldybei priklausančios žemės, sklypas šaulių namų statybai. Namų statybai komisiją nutarta sudaryti kitame būrio susirinkime ir pradėti ruošti namus statyti.

Persiorganizavo Liudvinavo ugniagesių komanda. Dabar komandos daugumą sudaro vietos būrio šauliai ir skyriaus jaunlietuviai. Komanda sukruoto gražiai veikti: kas sėkmadienį daro užsiėmimus ir rikiuotės pamokas. Komanda turi siurblių ir kitus ugniagesybos įrankius. Numatyta š. m. pastatyti ir garažą.

Koresp.

AUGA SKAIČIUS KRAŠTO GYNĖJŲ

Š. m. VII. 6 d. Panevėžio Senamiesty įsisteigė šaulių moterų skyrius. Per steigiamąjį susirinkimą įsirašė naujų narių. Paistry organizuojasi šaulių raitininkų eskadronas. Šauliams daug padeda ats. leit. š. Narbutas.

Sporto kronika

8 P. P. — Š. S. K. 1:1 (0:0)

VII. 6. 17,30 v. Šiauliuose, „Makabi“ aikštėj įvyko š. Apygardos pirmenybių f. rungtynės tarp 8 p. pulko ir šiaulių Sporto Klubo. Pirmasis puslaikis baigiamas be rezultatų. Antrajame puslaiky pulkui įmušamas golas, bet netrūkus pulkas įmuša golą ir tuo rezultata išlygina.

Tenka pastebėti, kad 8 p. pulkas šiemet stipriai laikosi. Draugiškose rungtynėse nugalėjo stiprią „Sakalo“ komandą 2:0, per surengtą pulko aikštėje sporto šventę žaibo turnyre laimėjo pirmąją vietą, finale nugalėjęs Š.S.K. rezultatu 5:0.

Vėra

ŠI KARTĄ PRALAIMĖJOM

Š. m. birželio 29 d. 4 atsk. kuopa draugiškai rungėsi su gana stipria, pereinančia į „A“ klasę 7 p. p. II bataliono k-da. Rungtynės baigėsi 1:4 7 p. p. II bataliono naudai.

San. pusk. M. Grinius

Klaipėdos Šaulys su 7 pėst. pulku

Šio mėnesio 30 dieną Naumiestyje, dar pirmą sykį šiais metais buvo sužaistos draugiškos futbolo rungtynės Klaipėdos Šaulio su 7-to pėst. pulko II bataliono futbolo komanda. Kiekvienas tikėjos, kad šaulys nuplieks kariškius, bet žaidžiant pasirodė, kad 7 pėst. pulko komanda labai atidžiai ir ištvėringai veikė, tuo pasidarydama šauliui gana rimtu priešu ir galų gale sumušdama šaulį ir baigdama rungtynes savo naudai 2:1.

Sv.

LIETUVA NEŽYMIAM PRALAIMĖJO LATVIJAI

Liepos 7 d. Kaune buvo surengtos tarpvalstybinės Lietuva—Latvija šaudymo rungtynės iš mažojo kalibro ir medžioklinių šautuvų. Į rungtynes atvyko vidaus reik. min. plk. Rusteika ir rungtynes atidarė min. pirm. J. Tūbelio vardu. Be to, atvyko kr. ap. min. gen. Šniukšta, kariuom. vadas gen. št. plk. Raštikis, ir kt. aukšti visuomenės ir kariuomenės atstovai. Vid. reik. min. plk. Rusteika pasakė kalbą, kurioje pabrėžė, kad šaudymo sportas daug atneš naudos krašto gynymui. Dar kalbėjo Latvijos šaudymo sąjungos pirm. plk. Klinsons ir Liet. šaud. s-gos pirm. plk. Vitkauskas.

Iš lietuvių šie geriausiai šaudė.

Iš mažojo kalibro šautuvų šaudyta dviem serijom iš trijų padėčių: gulom, stačiom ir klupščiom; iš 50 mtr. atstumo. Sudarytos buvo po dvi pamainos. I-oj pamainoj Latvija surinko 744 taškus, o Lietuva 734 tšk. Geriausiai sušaudė latvis R. Cimdars — 256 t. (iš 300 galimų), O. Mednis — 250 t. ir Jansons — 238 t. Iš lietuvių: V. Reivytiš — 251 t., B. Paliulionis — 242 t. ir ltn. Damaševičius — 241 t. Šaudyme gulom iš 50 galimų taškų Paliulionis tiek ir pataikė. Tai labai retas įvykis.

II-oj pamainoj Lietuva surinko 744 t., o Latvija 737 t. Taškų surinko: F. Frickaš — 262 t., Niedrits — 238 t., P. Rasiš — 237 t. (visi latviai), V. Nakutis — 257 t., J. Keliuotis — 248 t., ltn. Skaržinskas — 247 t. Bendrai, Latvija surinko 1006 taškus (iš 1200 galimų), o Lietuva — 1003 t. Taigi, vos 3 t. latviams pralaimėta! Taškai buvo suskaičiuoti iš 4 geriausių ekipoj dalyvavusių šaulių, kurie gavo dovanas. Vid. reik. ministerio dovaną gavo latvis F. Frickaš, o krašto aps. min. — V. Nakutis. Pereinamąją šaudymo sąjungos dovaną laimėjo Latvijos šaulių komanda.

Mažojo kalibro rungtynių vadovų buvo Kauno m. polic. vado pad. A. Iškauskas, o teisėjais: geležinkelių polic. virš. Katasiūnas, mjr. Vertelis, kpt. Berentas, kpt. Kópukovas, kpt. Mitalas, p. Janušonis ir p. Gudynas.

Medžiokliniam šaudyme laimėjo irgi latviai. Jie surinko 256 taškus, o lietuviai 242 t.; iš mūsų daugiausia taškų surinko Urbanavičius — 85 t., o latvių H. Blaus, Jansons ir Birkens — 85 t.

VI. J-kis

3 ART. PULKAS JONAVOS JSO (3:1) 3:3

Š. m. liepos 7 d. 18 val. Jonavoje Vytauto Didžiojo kuopos aikštėje ant kalno įvyko futbolo rungtynės tarp 3 art. pulko ir Jonavos JSO komandų. Pirmas puslaikis baigiamas 3 art. pulko naudai rezultatu 3:1. Antrą puslaikį JSO rezultata išlygina ir rungtynės baigiamos lygiomis 3:3. Žaidimas buvo labai gyvas ir įdomus. 3 art. pulko atskiri žaidėjai gražiai ir kombinuotai žaidė. Žiūrovų buvo apie 500.

V. s. p. Grigoras

DVIRAČIŲ LENKTYNĖS KAUNO PIRMENYBĖMS

Liepos 7 d. plentų Kaunas — Jonava įvyko Kauno miesto ir apygardos dviračių lenktynės 50 km distancija. Pirmą vietą laimėjo Muchinas (LDS) per 1 v. 40 m. 4,8 s. Antrą — Severinas (LFLS) per 1 va. 50 m. 47 s. ir trečią — Kabarda per 2 v. 8 m. 22,5 s. Visi laimėję gavo gražias dovanas. Muchino laikas nedaug skiriasi nuo Lietuvos rekordo.

Š. Š. KOVAS — TAURAS 2:1 (1:1)

Liepos 7 d. Lietuvos futbolo pirmenybėms žaidė pirmame rate priešpaskutines rungtynes Š. Š. Kovas su Tauru. Rungtynes laimėjo Kovas.

Pirmas puslaikis praėjo prie lygaus žaidimo. Golą įmušė 12 m. taurietis Uloza tiesiog iš kornierio. 17 min. teisėjas Kremeris visai be didesnio reikalo (per skaudi bausmė!) Kovo naudai priteisė pendelį, kurį Sabaliauskas išnaudojo — 1:1.

Antram puslaiky Kovas didesnį persvaroj, bet Tauro var-tininkas Kuzmickas sumaniai gina vartus iki 40 m., kada Sa-baliauskas iš 2—3 mtr. įvaro rungtynes nulėmusį golą. Tokiu būdu Kovas pirmam rate eina be pralaimėjimo.

DU JSO NARIAI IŠKELIAVO DIDELĖN KELIONĖN

Liepos 6 d. JSO Kauno klubo nariai, studentai St. Juod-vaikis ir Vl. Veržbavičius išvyko ilgą kelionę per pasaulį.

Su savim nešasi gražią autografams bei linkėjimams įrašyti knygą, kurion mūsų Tautos Vadas A. Smetona įrašė: „Stepui Juodvaikiui ir Vladui Veržbavičiui linkiu laimingai keliauti per svetimas šalis ir sveikiems sugrįžti tėvynėn Lietuvon. Kad Jūsų kelionė būtų įdomi ir naudinga! Keliaukite sveiki! A. Smetona. 1935. VI. 13 — Kaunas“.

LENGV. ATLETIKOS RUNGTYNĖS KAUNO PIRMENYBĖMS

Liepos 6—7 d. d. kariuomenės stadione buvo Kauno lengv. atletikos pirmenybės, kurios pasiekė kelius naujus Lie-tuvos rekordus. Čia duodame tik pirmąsias vietas: Seniorų grupė. 100 mtr. — Jodelė (Grandis) 11,5 s.; 200 m. — Augė-vičius (LFLS) 22,9 s. (naujas Liet. rekordas); 400 m. — Jermalajevs (JSO) — 53,0 s.; 800 m. — Šimanas I 2:04,0 min.; 1500 m. — Šimanas I 4:13,4 m.; 5000 m. — Vietrinas (LGSF) 16:02,3 m.; 110 m. su kliūt. — Šimanas I 18,1 s.; 400 m. su kliūt. — Šimanas I 60,6 s. (naujas Liet. rek.); 4×100 m. — Grandis 46,4 s.; šokimas į aukštį — ltn. Vabalas (MSK) 1,60 mtr.; šokimas į tolį — ltn. Vabalas 12 m.; šokimas su kartimi — ltn. Vabalas 3,40 m.; trišokis — Gontis (Grandis) 12,53 m.; ietis — Puskunigis (Grandis) 56,52 m.; diskas — Šačkus (JSO) 38,87 m.; rutulys — Budrevičius (Grandis) 12,78 m.; juniorų gr.: 100 m. — Mažeika (LFLS) 11,9 s.; 200 m. — Mažeika 25,3 s.; 400 m. — Borghardas (LDS) 57,4 s.; 1000 m. — Vencevičius (Grandis) 3:04,6 m.; 200 m. su kliūt. — Borghardas 30,3 s. Be konkurencijos dalyvavęs Baltutis pasiekė n. Liet. r. per 29,9 s.; 4×100 m. — Grandis 50,2 s.; šokimas į tolį — Borghardas 5,60 m.; į aukštį — Borg-hardas 1,62 m.; su kartim — Puodžiūnas 2,74 m.; trišokis — Baltutis 11,36 m.; ietis — Kamčaitis 51,36 m., diskas — Ši-keris 30,30 m.; rutulys — Kamčaitis 12,70 m.; moterų gr.: 100 m. — Hiršaitė 14,2 s.; 200 m. — Hiršaitė 30,5 s.; 400 m. — Damašauskaitė 1:12,6 m.; 80 m. su kl. širvydaitė 17,0 s. (naujas Liet. rek.); 5×100 m. — Grandis 59,2 s.; šokimas į aukštį — Lelejevaitė 1,25 m.; į tolį — Širvydaitė 4,36 m.; ietis — Vaškelytė 24,0 m.; rutulys — Pakarklytė 8,67 m.; dis-kas — Pakarklytė 24,91 m. Suvedus davinius pirmą vietą iš klubų laimėjo JSO (94 t.), antrą — Grandis (88 t.) ir trečią LDS (44 t.).

IŠ „SANTAROS“ IR „JAUNOSIOS LIETUVOS“ SĄSKRYDŽIO KLAIPĖDOJE SPORTO SRITIES

Pereitą šeštadienį ir sekmadienį Klaipėdą užplūdo orga-nizuotas tautiškas žemaičių ir Klaipėdos krašto jaunimas. Viso „Jaunosios Lietuvos“ ir „Santaros“ jaunimo į Klai-pėdą suplaukė apie 8—9 tūkstančius žmonių, iš kurio skai-čiaus apie 5000 buvo sportininkų su SSO ir JSO ženklais krūtinėse.

Futbolo žaibo turnyras

Futbolo žaibo turnyrui vadovavo geras futbolo žinovas 6-to pėst. pulko civil. tarnautojas Kudrickas, kuris jį prave-dė olimpine sistema. Dėl laiko stokos viskas buvo daroma, kaip galint greičiau. Į kv. finalą burtų keliu buvo suporuotos šios komandos: Mažeikiai — Šaukėnai, Vieksniai — Pagė-giai, Radviliškis — Šiauliai, Gargždai — Tauragė, o Klaipėda ėjo be žaidimo į I pusfinalį.

Žaidimas vyko miesto stadione, kur turnyras pasidalino į dvi dalis ir žaidė dviejose aikštėse. Šių porų rezultatai bu-vo tokie: Mažeikiai laimi prieš Šaukėnus — 2:0, Pagėgiai laimi prieš Vieksnius — 4:0, Šiauliai laimi prieš Radviliškį — 1:0, Gargždai sumuša Tauragę — 2:0.

Pasibaigus šiam žaidimui, vėl burtų keliu suporuojamos komandos: Mažeikiai — Šiauliai, Gargždai — Klaipėda.

Pagėgiai liko be žaidimo į II pusfinalį.

Šių porų rezultatai pasirodė tokie: Mažeikiai — Šiauliai 0:0, Pagėgiai laimi prieš Gargždus 1:0.

Visas sąskrydžio futbolo lošimų laimėjimas tenka Pa-gėgių naudai ir jie lengvai laimi rungtynes 4:0, tuo tapdami šio sąskrydžio futbolo žaibo turnyro nugalėtojais.

Kumščiasvydžio turnyras

Kumščiasvydžio turnyras taipgi olimpinė sistema buvo pravestas. Joje žaidė šios poros: Dvilai — Smeltė. Laimėjo Smeltė 53:51, Linkuva — Šilutė. Laimėjo Šilutė 21:62. Tau-ragė — Smeltė. Nugalėtoja išėjo Tauragė 61:45. Pusfinalyje nugalė Šilutė Priekulę rezultatu 47:29.

Antrąją sąskrydžio dieną finaliniame susitikime išėjo nu-galėtoja taipgi Šilutė.

Krepšiasvydžio turnyras

Šiame turnyre žaidė trys komandos, iš kurių nugalėtoja išėjo Mažeikiai.

Lengvoji atletika

Lengvosios atletikos programa buvo labai plati. Atrodė, kad per dvi sąskrydžio dienas jokių būdu nebus galima jos visos išpildyti, bet viskas ėjo taip sėkmingai, kad sekmadienį, t. y. antrąją sąskrydžio dieną, viskas atlikta.

Šioje atletikoje pirmą vietą laimėjo Skuodo rajonas, ku-riam ir teko vertinga Klaipėdos krašto gubernatoriaus pe-reinamoji dovana.

Antrąją vietą laimi Klaipėdos rajonas, gaudamas taipgi vartingą Kauno miesto Burmistro vienkartinę dovana.

Pagėgių futbolo komanda, kaip laimėjusi pirmąją vietą sąskrydžio futbolo žaibo turnyre abiejų dienų žaidimuose, gavo vertingą ministerio Lozoraičio dovana.

Geriausiai sąskrydyje pasirodė Šilutės rajonas, kuris už tai ir gavo ministerio Stanišausko dovana. Dar ir už krep-šiasvydį Šilutei teko ministerio Tonkūno dovana.

Mažeikių rajonas, kaip geriausias iš žemaičių laimėjo ministerio Rusteikos dovana.

Šiauliai, antraeiliai futbolo žaibo turnyro nugalėtojai, taipgi gavo ministerio Tonkūno dovana.

Laimėtojams dovanos buvo įteiktos gana iškilmingai. Sąskrydžio iškilmėse grojo 6-to ir 8-to pėst. pulkų orkestrai, taipgi ir santariečių ir jaunalietuvių.

Sv.

ŠMELINGAS NUGALĖJO PAULINO

Liepos 7 d. Berlyne stebint 50 tūkst. žiūrovų, buvęs pa-saulio bokso čempionas vokiečių Šmelingas per 12 roundų punktais sunkiai nugalėjo buv. Europos meisterį ispaną Pau-lino. Buvo laukiama stipresnio šmelingo pasirodymo.

ŠVEDIJA — LATVIJA 3:0 (2:0)

Liepos 5 d. Rygoj per tarpvalstybines Švedija — Latvija futbolo rungtynes, Švedija laimėjo santykiu 3:0. Beveik visą laiką persvaroj buvo švedai.

ZVALGOMASIS TANKAS

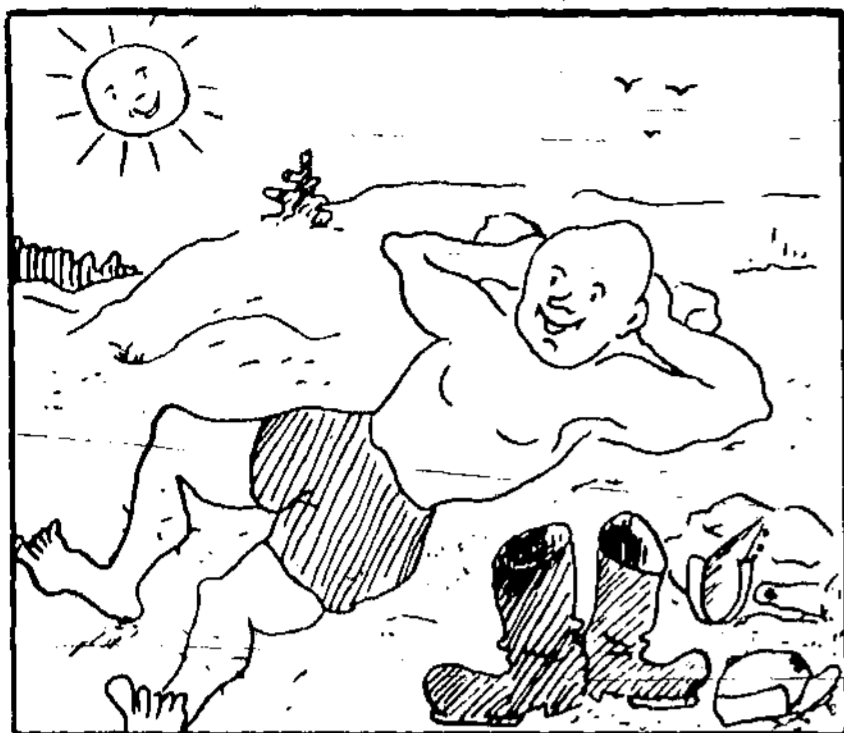
Vokiečių spaudos žiniomis anglų žvalgomasis tankas jau beveik visai išstūmė Carden-Lloyd'o tanketę iš žvalgybos. Šio tanko duomens: svoris — apie 4,5 t, variklis — 75 a. j., didžiausias greitumas — 56 km/val., lgumas — 3,96 m, platu-mas — 1,83 m ir aukštumas — 1,68 m, ginklavimas — 1 pa-prastas arba 12,7 mm kulkosvaidis, 4.000 šovinių paprastam arba 1.250 — 12,7 m kulkosvaidžiui, šarvų storumas — 8—13 mm, degamosios medžiagos (130 l) užtenka 210 km, įgula — 2 žm., tankas pereina 1,52 m platumo griovius, 0,58 m vertikalines kliūtis ir 0,75 m gilumo brastas. Tanke yra radio ir optinės signalizacijos prietaisai.

VOKIEČIAI SKIRS KARO ATSTOVĄ BALTIJAI

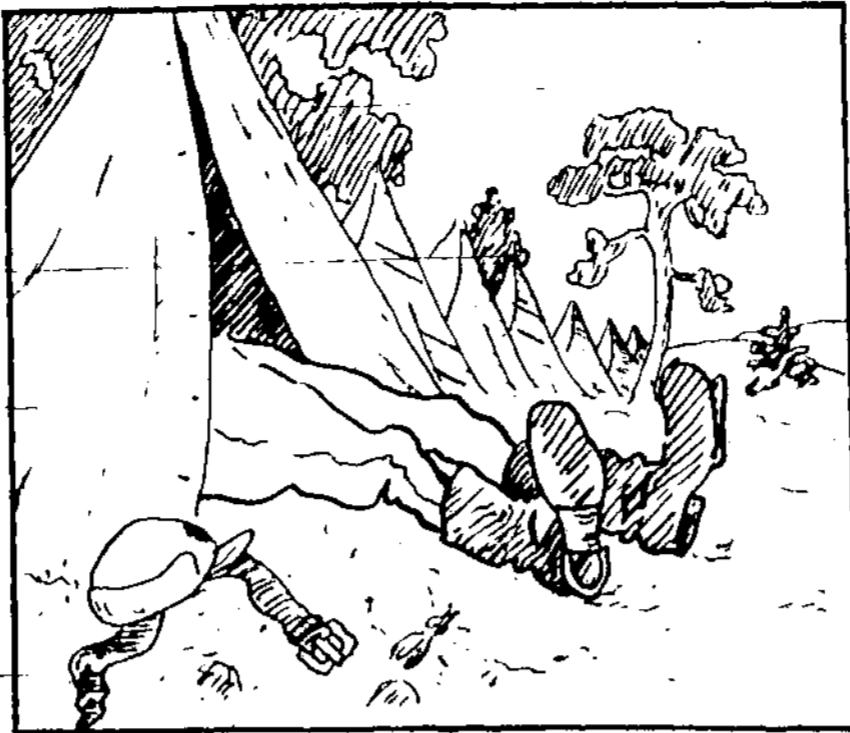
„Uusi Suomi“ praneša, kad Vokietija ateinantį rudenį pa-skirs savo karo atstovą Baltijos valstybėms. Jo buveinė bus Helsinkyje. Laikraščio žiniomis vokiečių karo atstovu Balti-jos valstybėse bus paskirtas generalinio štabo majoras Resing.

KILNOJAMAS PLIENINIS KELIAS

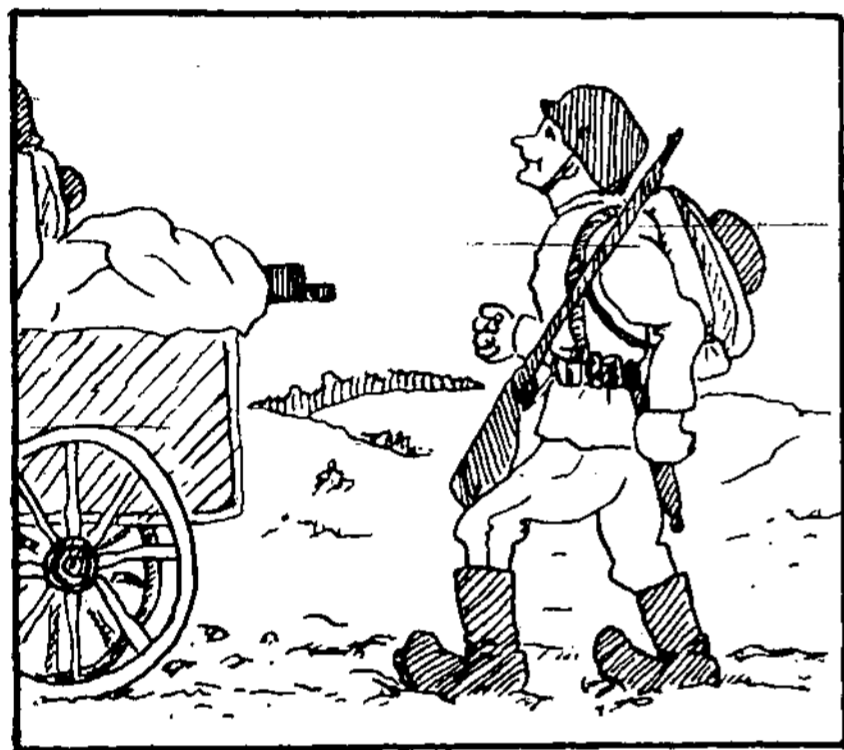
Anglų žurnale „The Royal Engineers Journal“ aprašoma įdomi plieninio kelio konstrukcija. Kelias sudaroma iš atskirų plieninių lentų, 3,2—4,8 mm storumo, panašių į geležinkelio plieninius pabėgius. Lentų išdrožos įeina vienos į kitas; tuo būdu sudaromas kelias, kuris gali būti padėtas pelkėtoje ar klampioje vietoje, pav., ties tiltais, prie sandėlių. Kelias gali būti tiesiamas greit; jį gali pastatyti net ir paprasti darbinin-kai naktį, blogame ore ir t. t.

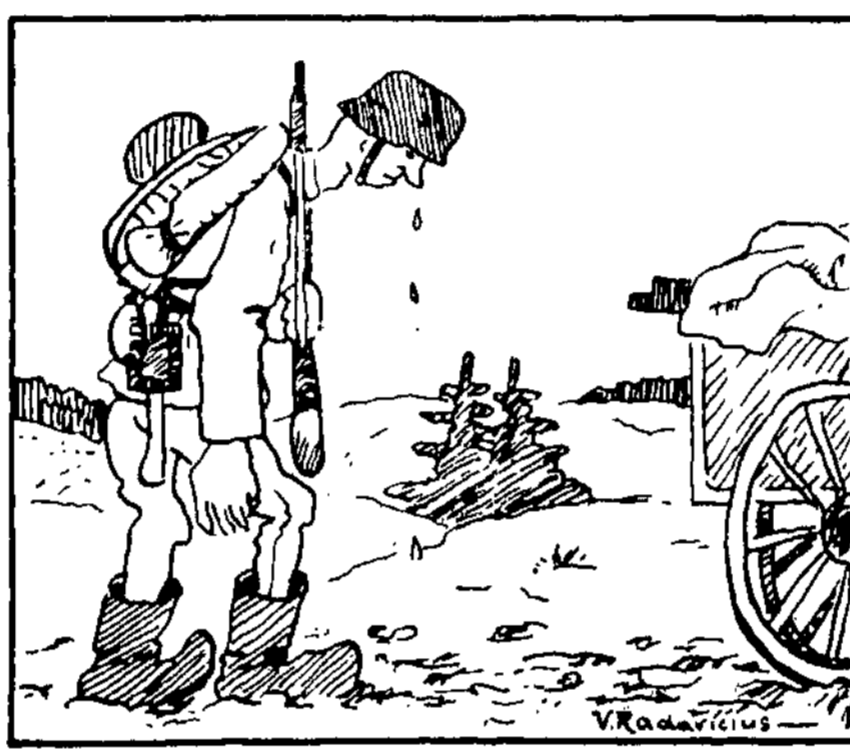
I. Gera Klumbiui poligone:
Čia kasdieną saulės vonios.
Saulė stiprina sveikatą
Ir išgydo net reumatą.
Aplamai stiprina kūną,
Jei kuris palieges būna.

II. O štai ilgasis Medzvēga
Nuo saulės visados bēga;
Vos tik padēda kuprinē,
Tuoj lēnda ī palapinē.
— Kvaili, — sako — tie visi,
Kurie vartosī smēly. —

III. Klumbys prie karščio priprato,
Žygy vargo jis nemato,
Nors ir saulė, karštas smėlis
Jam žygiuoti — smagumėlis.
Jei jam tik leidimą duotų, —
Per Sacharą jis žygiuotų.

IV. Vargsta ilgasis Medzvēga,
Prakaitas upeliais bēga.
Žygis jam tikra kankynė:
Sunkus šautuvas, kuprinė,
O tas nelabasis smėlis
Degin padus kaip pašėlęs. Ad. Čiuvaris

**TIK TADA ŽIRGĄ ŠAUNŲ TURĖSI,
KAI TU GERAI JĮ PRIŽIŪRĖSI.**

I

Kai tik į pulką Pėdas atkeliavo,
Tuoju su Patrimpu susidraugavo.
Dabar Patrimpas—jo draugas geriausias,
Pėdą per kliūtis neša aukščiausias,
Todėl jis šieną ir duoną juoda
Kur tik sučiupęs Patrimpui duoda.

II

Pėdas Patrimpą gerai prižiūri.
Gerti jam duoda, kada tik nori.
Bet alaus, vyno arba degtinės
Pėdas neduoda jam nė stiklinės.
Tik vandenį tyrą gerti jam leidžia,
Kiek tik Patrimpas pilvelis geidžia.

III

Šepečiu, šukom Pėdas mojuoja,
Savo Patrimpą taip jis šukuoja.
Dulkės į viršų kaip dūmai kyla,
Net vargšui Pėdai nugara šyla.
Bet už šį trūsą, kurį jis įdės,
Pėdai Patrimpas du syk atmokės.

IV

Patrimpas koją Pėdas paėmęs,
Panages krapšto jis atsidėjęs.
Jei nevalytos jo kojos būtų,
Greitai kanopų varlės supūtų.
Tai nėra šposai arba juokai,
Čia rimtą darbą dirbant matai.

V

Malonumą darbas teikia,
Vasarą pirties nereikia.
Po sunkaus ir ilgo darbo,
Draugai Neryj išsimaudo.
Maudytis — sveika ir gerai.
Neryj — čia abu matai.

VI

Kai tiktai žiema ateina,
Draugai Nerin nebeeina,
Bet prie kalvės abu traukia,
Kad pakaustyti jie laukia.
Ten jų kalvis pagailėjo
Ir jiems puspadžius padėjo.

Ats. j. ltn. J. Kascenskas

AVIACIJOS VAIDMUO POLIGONE

Aviacija, gerbiamieji, poligone vaidina ypatingai svarbų vaidmenį. Lėktuvas toks baurus sutvėrimas, kuriam nieko nėra šventa ir neliečiama. Ypač tada, kai tas geležinis slibinas ima pikiruoti, t. y. visu smarkumu skristi pro pat nosis.

Preš pradėdamas, pirmiausia, turiu paliesti tą faktą, kuris visiems žinomas ir aiškus: būtent, kad kiekvieną lėktuvą valdo toks geležinių nervų akiniuotas žmogus, kuriam gerbiamoji visuomenė teikėsi suteikti lakūno vardą. Ne kiekvienas, atsiprašant, mirtingasis gali tapti lakūnu. Tam reikalingi ypatingų nervų žmonės. Sakysim, kad ir mūsų poligone. Iš tų kelių tūkstančių užsigrūdinusių tvirtų vyrų retas kuris tiktu lakūno profesijai. O ką jau bekalbėti apie civiliško gyvenimo atstovus, kurie ne tik poligoniškos dvasios nesupranta, bet ir menkiausių kariškų dalykų nežino. Iš tokio visuomenės nario lakūno nepadarysi.

Norint lakūnu tapti, pirmiausiai reikia padaryti šiuos šaltakraujškumo bandymus:

a) nuvykti į Klaipėdą ir, apsistojus viešbutyje, ištisą mėnesį kalbėti lietuviškai, nors, per tą laiką, tarnai tave kalbina tik vokiškai,

b) tris naktis be parašiuoto išstupėti gandrulizdyje,

c) išgerti litrą skaidriosios ir taisyklingai, nepereinant į štoperį, be policijos pagalbos nuplanuoti į namus.

Jei po tų bandymų pasijusi tebeturįs sveiką protą ir nesugadintus nervus drąsiai gali vykti į Gaižūnų poligoną, sėsti į lėktuvą (suprantama, jei kas leis) ir bombarduoti pasislėpusį priešą.

Nušvietęs lakūno tapimo sąlygas, būtinai turiu priminti dar vieną svarbų aviacijos vaidmenį poligone ta prasme, kiek liečia kai kurių karių aptingimą ir norą snūstelti kautynių metu. Manau, kai kurie iš praktikos žinote, kaip sunku vasaros metu kautis su atkakliu, poligone išitvirtinusi „priešu“. Tai gi, nenuostabu, jei, numanevraus į vėsesnę vietelę, kartais užėina noras pailsėti ar net snūstelti. Čia, gerbiamieji, aviacija

ir suvaidina savo svarbiausią vaidmenį. Prityręs žvaigžde-pastebė per ilgai gulinių karių eiles ir, per tam tikras triūbas, praneša lėktuvą valdančiam asmeniui. Tas asmuo kariškai vadinasi pilotas. Nesupraskite kartais, kad kalbu apie Pilotą, kuris anuo metu Kristu nuteisė mirti. Ne. Taip kalbėdamas turiu mintyje lakūną, lėktuvą valdantį. Tai vot, tas pilotas įjungia gazą, nutaiko kulkosvaidį ir pro pat snaudžiančių karių nosis prašvilpia šaudydamas. Prasideda pragaras. Lėktuvas, tuo laiku, taip kriokia, kad ir šimtas velnių nenukonkuruotų. Žemė, atsiprašant, dreba nuo pasiutusio plerpimo. Jei kuris karys ir buvo prisnūdęs, tai po tokio manevro pašoksta, lyg įgeltas, ir dumia kur akys mato, kur kojos neša. Čia nupasakotas triukas kariškai vadinamas pikiravimu.

Dar vieną gražų numerį su lėktuvais galima atlikti, tai iš aukštai mėtyti tokias geležines ropes, kurios nukrytusios sprogsa ir viską išardo. Tą žaidimą dažniausiai vartoja tikruose kautynėse. Mėto tas ropes ir poligone, tačiau tam parenkamos neapgyventos vietos, nes bijoma, kad kariai neimtu tas ropes griaužti ir persivalgę nesusergtų pilvo šiltine.

Baigdamas, noriu padaryti tokias išvadas:

1) Lėktuvas poligone reikalingas ir būtinas, kaip poligono virtuvėje virėjas.

2) Pikiravimas ir šaudymas į pavėsi, per klaidą, patekusių karių, poligono vadovybės turėtų būti uždraustas, nes tas neišvengiamai veikia į miegamąją kario nervų sistemą.

3) Vietoje bombų retkarčiais. imti praktikuoti bombarduoti priešą papirosais, o karštomis vasaros dienomis ledais, ar selterio bonkomis. Šeštadieniais galima alumi.

Manau, kad įvedus tuos pakeitimus geležinio slibino — lėktuvo autoritetas nuo to nė kiek nenukentėtų, o tuo tarpu poligone atostogaujantiems kariams būtų daug dvasinės ir materialinės naudos. Reikia tikėtis ir laukti, kad poligono vadovybė tuos žymius techniškus patobulinimus įgyvendins.

VI. Kietis

Naujieji leidiniai

SKAUTIŠKASIS AUKLĖJIMAS MAŽIEMS VAIKAMS LIETUVOJE. Parengė Vyriausio Skautų Štabo Jaunesniųjų Skautų Skyrius. „Skautų Aido“ leidinys. Kaunas. 1935 m. Kaina 1 lt. 50 ct.

Anglų gen. R. Baden-Powell'io įsteigtoji skautų organizacija išsiplėtė visame pasaulyje. Šios organizacijos tikslas — jaunuomenės auklėjimas ir ugdymas, o jos šūkis: Dievui, Tėvynei ir Artimui.

Lietuvoje pirmieji skautai atsirado, rodos, 1919 metais Vilniuje, o dabar jų yra visame krašte. Ypač paskutiniuoju metu skautų skaičius didėja. Jiems vadovauti reikia vadų.

Ši knygelė kaip tik ir skiriama jaunesniųjų skautų (skaučių) dalinio vadui. Be įvado ir skautų šefo, Valstybės Prezidento, minčių apie skautiškąjį auklėjimą, čia trumpai paaiškinami skautybės pagrindai, mažųjų vaikų skautybė ir jos uždaviniai-Lietuvoje, jaunesniųjų skautų įstatai, žodis, šūkis, pasisveikinimas, patyrimo laipsnių programa, religinis auklėjimas, specialybės, uniforma, ženklai, daliniai ir jų sudėtis, vadų pareigos, sueigos, iškylos, egzaminai ir t. t. Knygelės gale yra įdėtas sąrašas literatūros, reikalingos jaunesniųjų skautų vadui.

Ši knygelė naudinga ne tik jaunesniųjų skautų vadui, bet kiekvienam žmogui, norinčiam arčiau susipažinti su skautais. O su jais susipažinti būtina reikia.

VAIRAS. Mėnesinis kultūros žurnalas. 1935 m. 7—8 nr.

Vyskupo M. Valančiaus 60 m. mirties sukaktuvėms paminėti yra įdėti Z. Kuzmickio, J. Matuso ir V. Maciūno straipsniai. Mykolas Roemeris rašo apie Juozą Pilsudskį, jo sumanytą sukurti Rytų Imperiją ir Vilniaus pagrobimą. Klaipėdietis straipsnyje „Kultūrinių poveikių balansas Mažosioje Lietuvoje“ pataria, kaip atlietuvinti Klaipėdos krašto gyventojus, kurie yra suvokietėję. Yra ir kitų įdomių straipsnių, eilėraščių ir vertimų. Be to, yra labai plati ir įdomi kultūros apžvalga.

ŽIDINYS. Literatūros, mokslo, visuomenės ir akademiškojo gyvenimo mėnesinis žurnalas. Nr. 7. 1935 m. liepos mėn.

Kariuomenės ir visuomenės susiartinimo šventės proga šis numeris skiriamas mūsų kariuomenei. Tai iš tikrųjų gražus ir kilnus darbas, kurį turi dirbti visi lietuviai.

Rytinių apeigų Olimpo vyskupas, buvęs Lietuvos universiteto profesorius ir rektorius, Petras Pr. Būčys ilgame straipsnyje „Kariuomenė, tauta, žmonių giminė“ išaiškina, kaip katalikų bažnyčia žiūri į karą ir kaip kenkia savo kraštui tie tariamieji pacifistai. Šiame straipsnyje autorius duoda labai gražių minčių apie kariuomenę kaip, pav., šios: ... visi luomai tautoje ir visos jos dalys turi žinoti, kad kariuomenė yra tautos griaučiai. Kaip žmogus, nors būtų labiausiai atsidėjęs mokslui ar kitokiai dvasinei tobulybei, negali apseiti nesusirūpinęs savo kaulų sveikata, taip ir tauta. Tiek ūkininkams, tiek pramonininkams, tiek kunigams, tiek mokslininkams, kariuomenė yra sava, artima ir būtina reikalinga tautos dalis... Kariuomenė iš senų laikų buvo tvarkos ir drausmės mokykla... Visuomet ir visur kariuomenė būdavo ir yra drąsos mokykla...“.

Prof. St. Šalkauskas įvertina kariuomenę kaip tautos ugdymo veiksnį ir išdėsto visus jos gerumus. Mjr. S. Narušis rašo apie karinį visuomenės rengimą, pabrėždamas jo reikšmę ir nurodydamas kai kurias priemones. Ats. gen. št. plk. Vl. Skorupskis, pabrėždamas mūsų kariuomenės 1919 m. kautynių reikšmę, siūlo kiek galint stengtis motorizuoti kariuomenę. Gr. dr. Z. Ivinskis apibūdina kariuomenės vaidmenį Lietuvos valstybę atstatant.

Pagaliau akademinio gyvenimo apžvalgoje yra dr. Pr. Dieilininkaičio straipsnelis „Kariuomenė, visuomenė ir studentija“, šiek tiek žinių apie italų karinį auklėjimą ir apie raudonąją armiją.

Be to, yra ir daugiau įdomių, bet tiesioginai kariuomenės neliečiančių, rašinių.

Pravartu būtų visiems kariams su kalbamuoju „Židinio“ numeriu arčiau susipažinti.

KARIŪNAS. Pirmojo Lietuvos Prezidento karo mokyklos kariūnų iliustruotas žurnalas. 1935 m. 17 nr.

Kaip kituose, taip ir šiame numeryje yra daug lengvų gražių rašinėlių ir plati karo mokyklos kronika. Laikraštis gražiai leidžiamas ir rūpestingai redaguojamas.

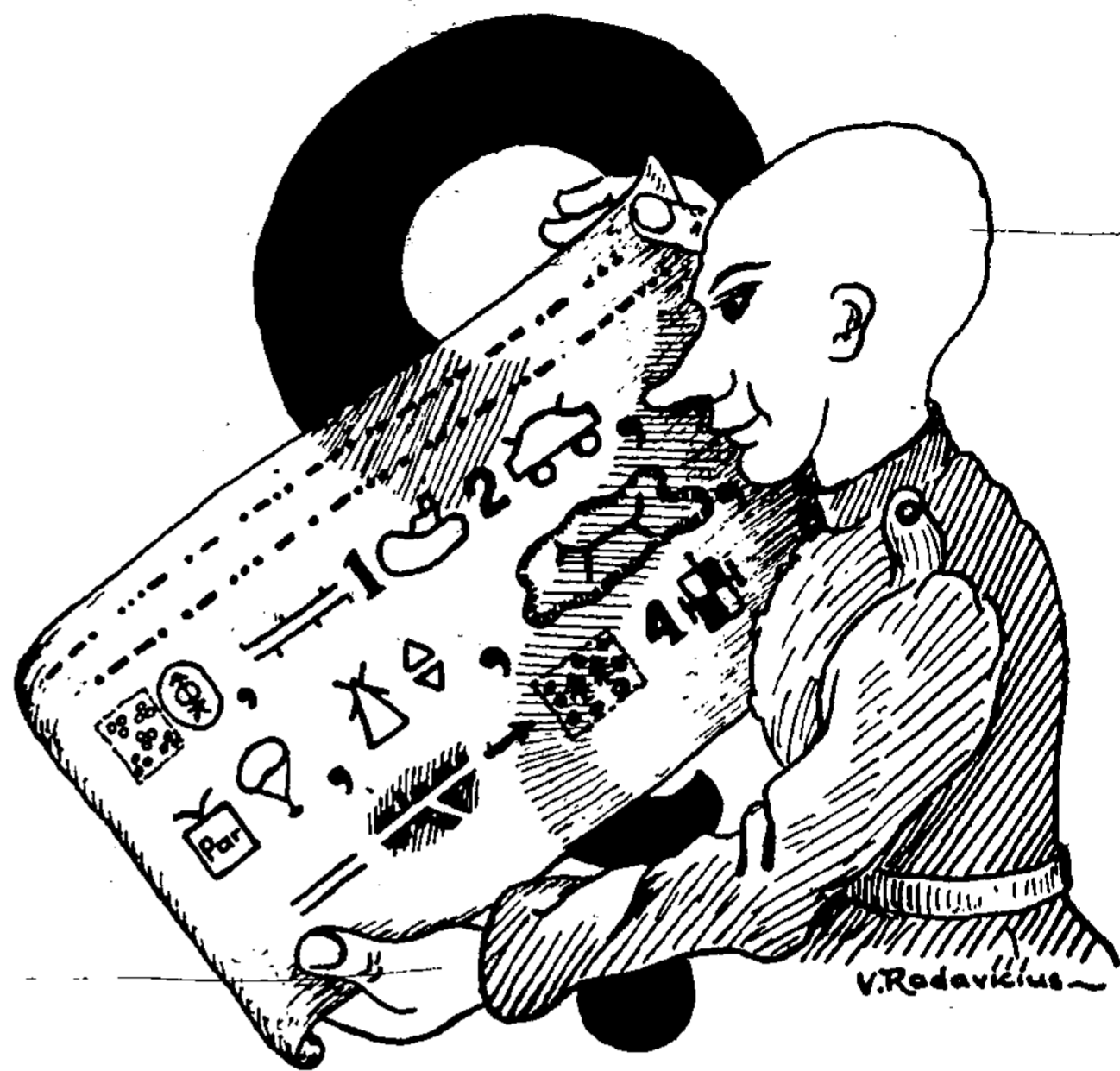
MEDICINA. 1935 m. birželio mėn. 6 nr.

MOKYKLA IR VISUOMENĖ. 1935 m. birželio—liepos mėn. Nr. 6—7.

PIENO IR GYVULIŲ ŪKIS. 1935 m. gegužės—birželio mėn. Nr. 5—6 (65—66).

Galvosūkių 28 nr.

Gerai išsprendė: V. p. Kartočius (Šiauliai, t. b.),

Perskaityti galima pasinaudojant morzės abėcėle ir sutartiniais ženklais:

— Žvalgydamas pastebėjau: krūmuose sunkių gaubicų bateriją, ant plento 1 tanką ir 2 šarvuotus automobilius, aviacijos parke iškeltas balionas, malūne tarpinis optikos postas, iškasoje šunų postas, vieškeliu iš kaimo į mišką slenka 4 pilni maisto gurguolės vežimai.

Galvosūkis 28 nr.

(Vert. 2 tšk.)

ŠARADOS

1

Su g — galvijams skirtas esti,
Su ž — pakluonėj galim rasti,
Su v — jį turime kiekvienas,
Su k — nešiojam per dienas.

2

Jei imsime ramia, jaukia vieta,
Žaliom varsom gražiai nulieta,
Galūnėj raidę vieną trinsim,
O prieky skiemeni nupinsim, —
Tai, brole, matysim rimtą žmogų,
Kurio nebota nepatogu.

3

Su raide b stebuklų nėra,
Nebent įvyktų ten afera.
Bet jeigu t jos vietoj stosis,
Ant kelio akmenys kilosis.

4

Esu aš miestas apskrities
Gana garbingos praetties.
Jei pirmą raidę pamainysi,
Galūnėj kitą pastatysi, —
Munduro puošmeną matysi.

5

Manęs be galo žmonės vengia,
Bet per mane į laimę žengia.
Jeigu pakeisi mano galvą,
Tai pamatysi gražią spalvą.
O jei tai spalvai raidę trinsi,
Jos vietoj kitą pasodinsi, —
Tai gausi narsų kunigaikštį,
Kurs pulko vardą turi reikšti.

L. Žibartaitis